

ROMANIA

1. LEFŐSTÁB

Diszkrét 2. I. e.

18. Telefon: 8-6
Havonta 119, né
576 506, egész év
tá: Havonta
Tel.: 12, egész év
délután 12 óra
KAROLY az erdélyi é
és egyetemes politik
és gazdasági politik
és gazdasági politik
és gazdasági politik

Dr. Ramasetter Róbert

BUDAPEST

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej

— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: János
Ferenc. Budapesti szerkesztő: Hód-
szegi Ernő, Erzsébet Csalócsan 53.

Szerda, 1936. október 28.

5697. EV. XIX. ÉVF.
CHESVAN 12. 246. SZAM

Csehszlovákia ünnepli II. Károlyt

A király diadalutja Bucuresttől Prágáig. Őfelsége és Benes elnök cikkei az Adeverulban Ma reggel érkezik Prágába a királyi vonat

Bucuresti, október 27. (Az Uj Kelet tud.) II. Károly király hétfőn este 11 óra 25 perckor indult el Sinaiból prágai útjára. A vonat elindulásakor a Perronon voltak a kormány összes tagjai, akik Bucurestből utaztak át Sinaian és a vonaton közben minisztertanácsot tartottak. 10 óra 30 perckor érkezett meg a kormány tagjaival a különvonat Sinaiaira, ahol Tatarescu és Victor Antonescu a királyi vonatra szálltak át és néhányperces beszélgetést folytattak. Az uralkodó 11 óra 15 perckor polgári ruhába öltözve érkezett meg, Mihály vajda társaságában. Az uralkodó a Perronon néhány percre félrevonta Tatarescut, akivel magánjellegű beszélgetést folytatott. Miután kezét fogott, a miniszterelnök, a királyi szalonkocsi lépcsőjére lépett. A vonat 11 óra 25 perckor gördült ki az állomásról. Az uralkodó kíséretében Viktor Antonescu külügyminiszter, Seba csehszlovák követ, Ralif tábornok, Urdereanu ezredes, Filimon tábornok, Mocioni fővadászmester, Bachmann, a király magánitkára, Fundateanu parancsnok és Ilie Radu kapitány vannak.

Ciujon is átutazott a királyi vonat

Ciuj, október 27. Prágába vezető útján kedden reggel Ciujon is áthaladt a királyi vonat, amelyet azonban, miután a király utazása nem hivatalos jellegű, ezáltal nem részesítettek ünnepélyes fogadtatásban. A virágokkal díszített Perron adta meg egyedül a királyi vonat átutazásának ünnepi jellegét, de a rendfenntartó hatóságokon kívül más hivatalos személy az állomáson a vonat érkezésekor nem tartózkodott. A lefűgöngyözött királyi vonat néhány percig állt a pályaudvaron, a vonatból senki sem szállt le, az ablakokon senki nem nézett ki.

A király útja Csehszlovákián keresztül

Prága, október 27. Károly király vonata a délutáni órákban érkezett a határra, ahol Jean Massarykkal, a volt köztársasági elnök fiával az élen, hivatalos küldöttség fogadta. A delegáció az uralkodót egészen Prágáig kísérte el. A vasutvonal mentén, a nagyobb állomásokon a hatóságok fejei üdvözölték Károly királyt. A Halmeu utáni első állomáson, *Kralovon* katonazenekar játszott a királyhimnusz és a csehszlovákiai román ezred százada állt őrségen.

A király szerdai programja

Szerdán reggel érkezik a királyi vonat Prágába, ahol az állomáson Benes Eduard elnök, a kamara és szenátus elnökei, valamint a kormány összes tagjai fogadják. Miután ellép a disz-század előtt, az uralkodó a város központján keresztül a Hradsinba hajtat. A délelőtti folyamán meg fogja tekinteni a középkorban épült városházát, délbén Benes elnökkel együtt a csapatok elvonulását fogadja, majd a Hradsinban Benes elnökkel együtt zártkörű ebédet vesz részt. Délután a külföldi diplomácia küldöttségeit fogadja, este a királyi kastélyban fogadason vesz részt. A Rudolf teremben tartandó ünnepségen a két államfő beszédet fog tartani, amelyeket rádióközvetítenek.

Őfelsége Masaryk kastélyában

Csütörtökön a király felkeresi Massaryk kastélyban, majd egy Prágától 40 kilométernyire lévő erdőben vadászni

fog. Az ebédet vadászát közben szolgálják fel. Délután végignézi a szokolov bemejtőjét, majd Tyrs vezér házába megy, ahol dr. Bakorsky, a szokol szövetség elnöke üdvözlö. Este a Nemzeti Színházban lesz díszelőadás. Harmadnap Károly király a Milovicei gyakorlóteret tekinti meg, este a román követségen diszvacsonya és fogadtatás lesz. Károly királynak Prága városa Josef Drachonovszki vésnök-művész mester-művét, egy vésett vázát fogja adományozni. Ez a nagyértékű darab Prága látképét ábrázolja, Mihály vajda Jarosláv Skrbek rajzolóművész vízrajzait albumba köteve kapja, mindkét ajándékot a városházán fogják ünnepélyesen átnyújtani.

Prága ünnepi díszben várja a királyt. Az összes utcákat fellebegtették, virágkoszorúk, román és csehszlovák nemzeti zászlók láthatók mindenütt. Sok helyen Károly király képe van kiakasztva. A parlament előtt óriási elmélynyit építettek, ahonnan Benes és Károly király a felvonulást fogják fogadni.

Benes elnök és Károly király cikkei az Adeverulban

Az Adeverul mai számát a kisanatnak szentelte. A lap vezető helyen Őfelsége II. Károly király cikkét közli, mely a következőképpen hangzik:

„Prágai utam alkalmával látni fogom a szövetséges és baráti országát és személyesen fogok meggyőződni annak fejlődéséről és prosperitásáról. Ez az ut nagy örömmel szolgál, mert a kisanat felosztatlan egységének gondolatát fogja még jobban keményíteni. Ez a szerv, mely a Balkán szövetséggel szoros együttműködésben a szilárd békepolitika egyik oszlopa Európában, egyre erősebbé kell, hogy váljon. Boldoggá tesz az a tudat is, hogy viszontlátom Benes urat, Csehszlovákia kitűnő elnökét, Románia nagy barátját és a kisanant megteremtőjét. Károly.”

Benes a béke szövetségekről

Benes elnök a következő cikket írta az Adeverul számára:

„Visszaemlékszem első bucaresti utamra. 1920 augusztusban történt, amikor a Csehszlovákia és Románia közötti megegyezés alapjait raktuk le és amikor népeink és államaink között létrejött az őszinte barátság. Ez készítette elő az együttműködés őszinte és szoros szomszédai kapcsolatait. Ez a megegyezés amelyet a jugoszláv-csehszlovák megegyezéshez kapcsolunk hozzá, a kisanant alapkövévé vált, amelyre később Közép-Európa oszlopát építették. Kezdetül fogva tudatában voltunk annak, hogy együttműködésünk, mely közös politikánk egyedül útja, Közép-Európa gyors ujjáépítéséhez jelentősen hozzájárult. Ettől a megállapodástól kezdve mind a mai napig kitartottunk az egyenes uton. Még egy ponton találkozunk céljaink, olyan célkitűzésben, amelynek eddig is szolgálatban állottunk: a könnyebb problémáról a nehezebbre térni át. Olyan baráti rendszert akarunk kiépíteni Közép-Európában, mely biztosítja a békét és a gazdasági fejlődés a három nép és szomszédai számára. A kisanant erkölcsi megalapozottsága azon a felfogáson nyugszik, hogy mindenkéltől saját munkánkban és saját magunkba vetett bizalommal segíthetünk magunkon. Elég erősek vagyunk, bizunk önmagunkban és az európai politikai teljes jogu alanyai akarunk lenni. A kisanant erős falnak bizonyult az európai rend aláaknázására irányuló minden kísérlettel szemben, a békeszerződés alapján egyik aktív tényezője volt a Dunamedence politikai és gazdasági konszolidálásának. Legdélzabb

Az „A-Z” című lap *Zavoral* apát nyilatkozatát közli, amelyben ez a román katonákkal való első kapcsolataira emlékeztet a tranov kolostorbeli kórházban. Károly királyról megállapítja, hogy

rendkívül művelt és nagy demokrata, ilyen értelemben nevelé Mihály vajdát is.

Károly király látogatása a csehszlovák függetlenségi ünnepen újabb bizonyítéka a román-csehszlovák barátságának. A montagsblatt szerint Károly király egyike Európa legkiválóbb uralkodóinak, a fiatalság meggyőződéses barátja. Mihály vajda a cserkészek ezreinek eszménye. Demokrata, mint az apja, felülmulhatatlan sportember, több nyelvet beszél és egyáltalában nem zavarják az etikettek. Nemcsak királyfi, hanem több ennél: mindenekelőtt ember, ami két igen művelt tanítójának, két tábornoknak is legfőbb célja és nem utolsósorban az ő nevelésüknek is köszönhető.

Minisztertanács a vonaton

Bucuresti, október 27. A minisztereket a Sinaia-i vívó vonaton a kormány tagjai minisztertanácsot tartottak, amelyen Sassu a mezőgazdasági biztosítási törvénytervezetről számolt be. Ennek hatáskörébe egyelőre a jégvevés és az állati halandóság fog tartozni, de később kiterjesztik a tűzkárra is. A földművelésügyi minisztériumnak a tervezet keretfeltételéhez kétszázmillió alakra van szükség, amit a pénzügyminiszternek kell előteremtenie.

A király elutazása után a kormány folytatja megbeszéléseit, melynek során Mircea Djuvara, a közpénzek sikkasztól ellen hozandó törvénytervezetet mutatta be, majd megvitatták a sajtótörvény és a miniszteri felelősségre vonatkozó javaslatokat.

A hivatalos lapban ma törvényrendelet jelent meg, mely a királyi előjogok gyakorlását az uralkodó távollétében a minisztertanácsra ruházza. A rendelet értelmében az időközben eszközölt köztisztviselői kinevezések jellege csak ideiglenes.

Ujabb határcidens Mandzsúria határán orosz- és mandzsú csapatok között

Hsing-King, október 27. (Rádor.) A Domej japán távirati iroda jelenti, hogy újabb határcidens merült fel mandzsú csapatok és szovjetkatonák között. Tung-Picsentől délre nyugatra öt orosz határőrkatona átlépte a határt és három gránátot dobott, majd több lövést adtak le egy mandzsú őrjáratra, amely ellenállt a támadásnak és segítséget kért.

VILÁG TÖKRÉ

Málta és Ciprus jövője

A londoni gyarmatügyi hivatalban a Földközi tenger-kérdések ugyanazon ügyosztályában kezelik Palesztinát, mint Máltát és Ciprust, a két koronagyarmatot. A legújabb máltai alkotmányreform ezért ebből a szempontból is különleges figyelmet érdemel, mert jellemző példája annak, hogyan kísérletezik a londoni kormány évek óta hasonló természetű kérdések szabályozásában. Arról van szó, hogy melyik a legelőnyösebb kormányzási forma angol szempontból a nem angol és a legtöbb esetben különböző összetételű gyarmati népségek számára. A politikai laboratóriumban az autokráciától a demokráciáig az összes állam-formák megtalálhatók. És Málta példája azt mutatja, hogy nem visszavonhatatlan tény egy koronagyarmatnak parlamentáris dominiummá történt fejlődése. Sir Samuel Hoare tengerészeti miniszter inspicáló körútnán nemrég meglátogatta Anglia földközti tengeri hatalmának három támaszát (Málta, Ciprus és Haifa) és jellemző, hogy most újból napirendre került a kérdés, nem-e volna helyes Palesztinát is a koronagyarmatok közé iktatni.

1921 óta önkormányzata volt Málta szigetének, két kamarából álló parlament formájában. A nem helyi jelentőségű és az általános angol érdekeket érintő kérdéseket, mint amilyen a földközti tengeri ut és az angol kisebbség jogainak biztosítása, kivonták a parlament hatásköréből. Az angol mellett az olasz is hivatalos nyelve volt az országnak és a máltaiak költségén fenntartott iskolákban és a joggyakorlatban is dominált az olasz nyelv, mindaddig, amíg egy vizsgálóbizottság jelentése alapján ki nem rekesztették a népiskolákból. Amikor azonban az olasz-barátok pártja nagy választási győzelmet aratott és újabb igényeket támasztott a nyelv-kérdésben az angol kormányzó három évvel ezelőtt másodsorban felfüggesztette a parlamentáris alkotmányt és teljhatalmulag kormányozta tovább az országot. Azóta egyre nagyobb méreteket ölt az olasz propaganda és az elmúlt esztendőben különösen sok incidensre vezetett. A Földközi tenger medencéjében uralkodó válság folytán Letters Patent útján most már végleg érvénytelenítették az alkotmány által előírt önkormányzatot és koronagyarmati rezsimet, ami azt jelenti, hogy a kormányzó korlátlan egyeduralmát állították vissza. A kormányzó mellett tanácsadó szerkvént egy végrehajtótanács (executive-council) működik, mely a kormány négy magasrangú hivatalnokából és a lakosságnak, a kormány által három évre kinevezett három képviselőből áll. A council jelentőségét újabban az is csökkentették, hogy a kormányzó sürgős esetekben és ha egyáltalán tanácsosnak tartja, nem köteles összehívni a councilt. Mindenesetre hivatalos jelentéssel tartozik ilyen esetekben a tanácsnak.

Lényeges változás állott be a nyelv kérdésében is, mely körül ötven év óta folyik a harc. Az olaszt, mint hivatalos nyelvet teljesen kiküszöbölték. Ezért a kormány felfedezte a máltai nyelvet, amely a héberrel rokon sémita keverék és az angol mellett ez lett az ország második hivatalos nyelve. A vallási és lelkiismereti szabadságot kifejezetten biztosítja az alkotmány.

Tudvalevő, hogy Máltában régi zsidó hitközség él.

Sir Charles Bonham-Carter kormányzó mind ezzel kapcsolatban rámutatott arra, hogy az új alkotmány is átmeneti jellegű csupán, ami tipikusan jellemző az angol taktikára. Olyan mértékben fogja a kormány mérlegelni a parlamentáris alkotmány kiépítésének lehetőségét, amilyen mértékben fogja kifejezésre juttatni a lakosság együttműködési készségét a kor-

Asszonyom,
ne felejtse el:
**GYAPJU-
SZÖVETET**
a legelőnyösebben csak
GALLIA-nál
vásárolhat
CLUJ,
Str. Gen. Neculcea 2.
BRASOV,
Piata Libertatii 3.
SIBIU,
Str. Regina Maria 7.

mánnyal. A gyarmatiügyi miniszter azonban, aki nem Máltában, hanem a londoni parlamentben beszélt, a máltai alkotmány fejlődését elsősorban a Földközi tenger medencéjének általános helyzetétől tette függővé és nyíltan kijelentette, hogy az 1921-es független parlamentáris forma visszaállításáról szó sem lehet. Mindenesetre a maga részéről is kilátásba helyezte azt, hogy fokozatosan demokratikus elemeket is befognak vezetni az alkotmányba.

Cyprus szigetét, azóta hogy Disraeli 1878-ban közvetítő tevékenységének jutalmaként a berlini kongresszuson megszerezte a brit világbirodalomnak, mostohán kezelte London. Mindaddig, amíg Anglia Egyiptomban volt, a ragyogó fekvésű és éghajlatu Cyprus nem szolgált egyéb, mint arra, hogy földjén üdüljenek és töltsék szabadságukat az angol tisztviselők. Az angol flotta nem járt Ciprusra és az angol kereskedelmi hajók sem látogatták az elhanyagolt ciprusi kikötőket. Cyprus ókori művészeti kincseit is elhanyagolták. Csak a Földközi tenger medencéjében támadt válság emelte ki a feledésből a szigetet és Londonban újból idézik Bismarck szavát Disraeliről: „Ez az öreg zsidó, az igazi ember.” Sir Samuel Hoare földközti tengeri utjának legfontosabb eredménye Cyprus szigetének angol tengeri és légi flottabázisá váló közeli kiépítése. Cyprus Egyiptom és Palesztina közeli szomszédságában fekszik, de szomszédja az erősen védett olasz Dókanaszonak is.

Ez a terv és elhatározás Cyprus belső kérdéseinek megoldásához is hozzá fog járulni. A lakosság görögökből és mohamedán törökökből áll. A görög lakosság alkotja a többséget és nem adta fel a reményét annak, hogy egyesíteni fog Görögországgal. Az ezzel kapcsolatos nehézségek az 1931-es zavargásokban érték el csúcspontjukat, amikor a felkelő görögök felgyújtották a kormány házáit. A parlament, melynek többsége kinevezett tagokból állott, egyszerűen hazaküldte a kormányzó és aztóta nem is ült össze többet. Az angol kormány azonban elhatározta, hogy megváltoztatta eddigi politikáját Ciprusban. Az új kurzus bevezetését a népoktatásnál kezdték. Az elmúlt évben vezették be először az angol tannyelvét 83 népiskolába, majd ugyanez történt 12 népiskolával. A kormány tanítóképző szemináriumot állított fel, amelyben kétvenkét ötven népiskolai tanító nyer kiképzést. Ezenkívül néhány magasabb városi iskolát is közvetlen angol ellenőrzés alá helyeztek, ugyancsak első ízben.

Az ország természeti földkincseinek kiaknázása is nagy lépésekben halad előre és jelenleg 13 ezer embert foglalkoztat. Az érc- és aranybányák kiaknázásának koncepciója főleg egy amerikai társaság kezében van. A kormány most azzal foglalkozik, hogy az ország legjelentősebb gazdasági kérdéseit, az agrárkérdéseket és a vízhiány problémáit megoldja. A kormány nagy anyagi áldozatokkal akarja a súlyos problémákat megoldáshoz juttatni és gazdaságos tervezéssel megvalósításához látott hozzá.

A szigetszomszág fejlődésének súlyos akadályát képezik a kedvezőtlen egészségügyi viszonyok és különösen a malária nagyon elterjedt. Ennek leküzdésére is széleskörű akció indult meg. Az elhanyagolt Cyprus tehát új fejlődésnek indult és egyik legfontosabb támasza lett az angol birodalomnak a Földközi tenger medencéjében.

Nagy elánnal épül a tel-avivi kikötő

További rendelkezésig nem adnak Palesztinába szóló turista vízumot az angol konzulátusok. A terroristák újból mozgolódnak

Jeruzsálem, október 27. Az El Liva című lap, a jeruzsálemi főmufti orgánuma jelenti, hogy a Jewish Agency exekutívéje 12 ezer cserifikátot kért a kormánytól az október-áprilisi kvótára. A kormány ezzel szemben négyezer cserifikát megadására hajlandó. A bevándorlási és statisztikai osztály biztosa, Erick Mills, közölte a Jewish Agencyvel, hogy a kormány kétezer cserifikátot előlegként bocsát az exekutívé rendelkezésére. A lap szerint Ormsby-Gore gyarmatiügyi miniszter helyesli a cserifikát-előleget, Sir Arthur Wauchope főkormányzó azonban ellenzi azt.

Az angol konzulátusok nem adnak turista-vízumot

Az arab lap híradását zsidó részről még nem erősítették meg. Ezzel szemben a berlini Palesztina Hivatal közli, hogy további rendelkezésig nem áll módjában vízummal ellátni a Palesztinába utazó turistákat. Kivételeket csak rendkívül sürgős esetekben és megfelelően indokolt üzleti ügyekben lehet tenni. Ez a rendelkezés a londoni kormánytól származik, amelyet az összes angol konzulátusokhoz továbbított. Hogy meddig marad érvényben ez az intézkedés, még bizonytalan és annak indoklására se adtak még hivatalos magyarázatot illetékes helyen.

A terroristák zugolódása Abdullah ellen

A Lengyel Távirati Iroda Jeruzsálemből közli, hogy az arab terroristák meg akarják zavarni a narancsexportot és a harc folytatására készülnek. A falusi lakosság körében nagy az izgalom, miután Hebronból kiküldött delegátusok kijelentették, hogy a jelenlegi állapotot átmenetileg tekintik csupán, ha a mandatórius hatalom nem teljesíti „az arab királyoknak tett ígéretekét”. A terroristák különösen Abdullah emir ellen zugolódnak, mert benne látják a sztrájk befejezésének kezdeményezőjét.

Újabb terrorselekmények

A Reiter jelentése szerint Wadi Cherarnal, Nablus mellett az arab terroristák és az angol csapatok között összeütközésre került sor. Az arabok súlyos veszteségekkel hagyták el a csatateret, az angolok közül egy katona meghalt, kettő megsebesült. Fegyveres arab terroristák megtámadták a Jordán völgyében az abesszin kolostort, amelyt kiraboltak.

Herzliah mellett arab terroristák hatoltak be egy arab faluba, hogy pénz zsaroljanak ki egy ott lakó arab notabilitástól. Amikor ez megtagadta kivánságukat, a terroristák ötször rálöttek házára. Nemskóra a helyszínre érkezett a rendőrség, mire a támadók elmenekültek.

Nagy elánnal épül a tel-avivi kikötő

A legfőbb arab bizottság tanácskozásiát általában foglalkoztatja az a konkurrencia, amelyet a tel-avivi kikötő jelent a jaffai kikötő számára. Kijelentették, hogy a tel-avivi kikötő építése ellen panaszal fognak élni a királyi vizsgálóbizottságnál.

Ezalatt nagy elánnal és energiával folyik a tel-avivi kikötő építése. Az északi hullámtörő már elkészült és vízre bocsátották a Tel-Avivban készült első csónakot is. A tel-avivi kikötőbizottság jelentése szerint eddig 67 hajó kötött ki a tel-avivi rakpartnál. Leraktak 16.994 tona és felvettek 541 tona árut. A kikötő forgalma fokozatosan növekedik.

A Prager Presse legutóbbi számában foglalkozik Palesztina gazdasági helyzetével és megállapítja, hogy azt semmiképpen sem rendítette meg az arab sztrájk. A palesztinai értékpapírok megtartották a sztrájk előtti kurszus színvonalát. Az egész országban új építkezési tempó indult meg a sztrájk befejezése után. A zsidó koloniatk környékén a

zsidó intézmények máris megkezdték építkezéseiket.

30.000 font szubvenciót kap a zsidó iskolahálózat

Jeruzsálemi jelentés közli, hogy a mandatórius kormány számos új iparvállalat számára védővámokat nyújtott és egyidejűleg mentesítette ezen gyárak nyersanyagbehozatalát az állami adótlól.

A kormány egyidejűleg jóváhagyta a palesztinai közigazgatás kincstárnokának előterjesztését a Vaad Leumi vezetése alatt álló zsidó

iskolahálózat állami szubvenciójára vonatkozólag. A folyó évi szubvenciót 30.000 fontban állapították meg, ami 3000 fontos emelést jelent, miután az elmúlt évben 36.000 font volt a kormány hozzájárulása. A Vaad Leumi 42.000 fontot kért erre az évre.

A Hadassa-konferencia határozatai Newyork, október 27. A Hadassa filadelfiai konferenciája elhatározta többek között, hogy 150 ezer dollárt teremt elő egy év alatt a jeruzsálemi egyetemi klinika felépítésére. Az építkezést tudvalegőleg már meg is kezdték. További akciót indítanak annak érdekében, hogy a zavargások alatt elpusztított 40 ezer fa helyébe újakat ültessenek. Így rövidesen 10 ezer fát ültetnek Palesztinában Louis Brandeis nevére, aki a napokban tölti be 80. születésnapját. A konferencia által elfogadott költségvetésből 200 ezer dollárt egészségügyi- orvosi munkálatokra, 100 ezer dollárt ifjúsági kivándorlásra és kolonizációra, 60 ezer dollárt a Keren Kajemethre és 46 ezer dollárt gyermekgondozásra irányoztak elő.

Tavasszal, majd ha elmúlik a drágaság, elkészül a maximálási rendelet is...

Mi is az az idegen veszedelem? Goga megígérte Lucanak, hogy nem lesz a keresztény nemzetipárti ülésen rendezés

Bucuresti, október 27. Néhány hét óta a bucaresti lapok hatalmas cikkekben számolnak be azokról az intézkedésekről, amelyeket a kormány az idegenek ellen fogantatott. Külön-külön és közösen a bel-, az ipar- és a munkaügyi minisztériumok egész apparátusa akcióba lépett, kommunikék jelennek meg... az ember azt hinné, hogy legalább száz ezer idegen léphet rövidesen vándorutra.

A valóságban azonban egész másképpen fest ez a dolog: Az egész országban az átutazó és ideiglenesen tartózkodó idegeneket is beelőrté összesen ha nyolcezer ember lehet... S a nagy elhatározások, a retentó sajtókampányok s a különböző bizottságok drasztikus intézkedései eredményeképpen minit egy lap valamelyik eldugott sarkában, megjelent közleményből kiderül, valóban kiutasítottak néhány szerencsétlen idegent... két cipő puccoló perzsát, öt bolgár kertészt, 12 rahátkészítő törököt, 18 albán éjjeli őrt...

A petróleum-, a bányavállalatok, biztosító- és pénzügyintézetek angol, belga, francia és német vezérigazgatói, mérnökei és a többi százszáz- ezres fizetéseket és millióss tantémekeket felvevő urakra már nem terjed ki a „magyarányu” idegenellenőrzés figyelmé.

Nem mondhatjuk, hogy a kormány tagjai nem törődnek az adófizető polgárok érdekeivel, a szegények s a tömegek szűkségeivel... Például most, hogy beköszöntött az ősz, sőt miután erősen közeledik a tél, a kormány s annak tagjai közül elsősorban a bel- és az iparügyi miniszterek elhatározták, hogy véget vetnek az egyre létszámát növelő drágaságnak. A Sinaia felé robbogó különvonatban terjesztette Pop Valer miniszter a kormány elé az árdragítók megfékezésére vonatkozó javaslatát. A kormány nagylelkűen azonosította magát az előterjesztéssel.

A lapokban megjelent az első hír: A kormány elhatározta az árdragítók megfékezését. Aztán a részletekre került a sor. Az iparügyi miniszter a belügyminiszter utján jelentéseket kért a prefektusoktól, ezek a szolgabíráktól, a polgármesterektől s egy tovább az országban dühöngő drágaságról. A jelentések befutottak. Bizottságok alakultak, amelyek azt vitatták meg, hogy mely árucikkeket kell maximálni. S így megy ez hetek óta. A bizottságok labirintusából tavasszal ki is fog kerülni a kormányrendelet. Tavasszal talán már nem is lesz drágaság.

...De közben a fa, a szén, a tojás, a hus, a ruhanemű, a gyümölcs folyton drágul... s drágul különösen azóta, hogy a kormány elhatározta az árdragítók megbüntetését.

Egyes lapok felvetették a kérdést, vajjon

november 8-án a goga-cuzista párt országos kongresszusán hogy fognak felvonulni a hivatások, egyenruhában, jelvényesen? A kérdés magától értetődik, hiszen a liberális párt nem is olyan régen egzisztált ki a Marzescu-Mironescu-féle rendtörvényt, amely kategorikusan és világosan eltiltja más, mint a katonai egyenruhák és jelvények viselését. Mert a törvény az törvény.

A helyzet azonban az, hogy a romániai hitleristák egész egyszerűen nem respektálják a törvényt s viselik az egyenruhát. Mind sűrűbben tűnnek fel a főváros utcáin kékinges, oldalszijas legények... A kampókereszt-keresztkezelem egészen nagy méreteket öltött, a jámbor járókelőt minden sarkon megállítja 3-4 marconaképp, „kampókeresztkeresztkező”. „A nacionalista propagandáért” — mondják a paj annak, aki nem fizet... Már kioskokban is árulják... pedig a törvény tiltja.

Ilyen körülmények között valószínűleg tartjuk, hogy november 8-án a főváros a Mironescu-törvény ellenére is kétkelni fog az uniformisoktól.

Ami pedig a hőkés lakoságot illeti, amely nincs oda a boldogságtól ennek a kongresszusnak a hírére, megvan nyugtatva... Iuca belügyminiszter meglátogatta Gogát a nemzeti keresztény párt vezérét s Goga megígérte, hogy a kongresszus a legnagyobb rendben fog lezajlani. S ki merné kétségbevonni Goga szavát?!

Egy idő óta különben a liberálisok a goga-cuzista pártot a rendpártok közé sorozzák... Vannak aztán anarchikus pártok is, mint például a nemzeti parasztpárt...

Miközben Gogák nagyban készülnek a kongresszusra, amelyet már kétszer napoltak el, a pártban egyre jobban szaporodik az elégedetlenkedők száma... Crainic és társai után Petrovici professzor, Iuvara doktor és más jeles személyiségek készülnek dezertálni.

Különösen Crainic, a párt volt alelnöke tör sok borsot a két pártvezér orra alá. Lapjának legutóbbi számában például alapos leckét ad nacionalizmusról a nemzeti keresztény párt két vezérének. Többek között a következőket mondja nekik:

— Nemzeti keresztény pártot alapítani, programjára megesküdni, de az eskült másnap megszegni, nem nacionalista és nem keresztényi cselekedet.

A párt leple alatt külföldre utazni és ott az ország börtén áruba bocsátani, nem nacionalizmus.

A párt börtén a kormánnyal alkudozni nem nacionalizmus.

Este jóba lenni a szabadköltövelésekkel, reggel pedig prédikálni ellenük, nem nacionalizmus.

Elnöke lenni a nemzeti keresztény pártnak, de továbbra is megmaradni a zsirosan jövedelmező igazgatósági tanácsokban, nem nacionalizmus.

Madagaszkárral fenyegetni a zsidókat, de azért továbbra is üzleteket kötni velük, nem nacionalizmus.

Felcsapni a templom védőbajnokának, de közben a templomot demagóg célokra felhasználni, embereket vágóhídra küldeni, embereket legyilkoltatni, aztán kiegyezni a gyilkosokkal, az ifjúságot félrevezetni és kihasználni... mindezek az alávalóságok nem nevezhetők nacionalizmusnak.

Crainic a nemzeti keresztény párt volt alelnöke ezzel ki is állította a bizonyítványát Goga és Cuza pártjáról. (—del)

Cluj, október 28. Szoloveitsik dr. b. hatást gyakorolt konferencia hallgatósága nése impozánsan telt. Szoloveitsik szónok-típustól, a minálni szokta. B. tessebb európer, keleti. Kifogástalan től duzzadó és mára borotvált nyugodtsága és telemről és kultú ez az exteriór az pai kormányok tá cepciókról készült gyakrabban talál Szoloveitsik dr.

A zsidó miniszter dr.-t, hogy vasó számára.

— A zsidó miniszter ijedt, védő karját. Istenem, ezalatt ugy szert szolván semmisen.

— Hogyan kerülni miniszterium megre.

— Ennek megjaitos viszonyokan len litván állam.

— Az orosz forradalmi kiáltották ki a litvánia a hevenység megvívta hátszavonuló ném 1919-ben a párizsi függetlenség elisragáció az antant tendenciák mánc hangos volt a wilegi gondolatól.

— A litvánia joga, mint a nem alapelvei toltul e jelentkező litván mómora és e jels ujonnan megteret tömörebb kisebbs 170 ezer főnyi z demonstrálni kiv függetlenségét n ság, hanem a ki támogatják. És ködséft nem tud pen ellenkezőleg kebelezes hivel zottabban hivati zsidó kisebbség ugyezolván az a u új állam egyens küll ez az egyen.

— A litvánia függetlenség elik ket. A delegáció ugyancsak a bé zó Comité des I a zsidó világkör ebben autonómia szabadságot és sáat helyezték k számára.

„A zsidó alapján

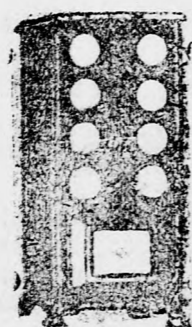
— A zsidó m másik oka abbe lom alatt a litv va. Politikailag gilag a lengyel dott rájuk. A f egy egészen vé delkeztek, amek nak a jogot, h a zsidóság belse

— Így szület legációnak a b térése után a élére engem hi

— Milyen al zött történt a

— Ha az al mondanom, hog litván alkotmá ményesen a zsi delegáció level tak az alkotmá tositja a zsidó igazgatási for

vények meg

Sok Tízezer
megelégedett vevő bizonyítja, hogy a

ZEPHIR

kályha az összes kályhák között a

10 LEGJOBB 24
kilogram fával lűt egy normál szobát 24 órán át

Gyártja: **Szántó D. és Fia, Oradea**

Kapható mindentűt.

Kérjen díjtalan árjegyzéket.

Képviselet: **BARZEL** vaskereskedés Piata Mihai Viteazul 13.

Hogyan lett Max Szoloveitsikból Litvánia zsidó minisztere

Egy zsidó minisztérium megszületésének és megszűnésének érdekes története

Cluj, október 27. (Az Uj Kelet tud.) Max Szoloveitsik dr. beszédével különösen mély hatást gyakorolt a clujai Mifal Bicarion konferencia hallgatóságára. Már pusztán megjelenése imponálóan és szinte meggyőzően hatott. Szoloveitsik dr. merőben elütött attól a szónok-típustól, amely a zsidó mitinget dominálni szokta. Bár keletről jött, a legtökéletesebb európaer, szinte világszerte ismert volt. Kifogástalanul szabott zakó feszült erővel duzzadó és mégis elegáns figuráján, simára borított arcán a diplomaták hűvös nyugodtsága és sugárzó magas homloka értélemről és kulturáról beszél. Ez az arc és ez az exteriőr az, amellyel a különböző európai kormányok tagjai, vagy diplomáciai recepciókról készült fényképfelvételeken a leggyakrabban találkozunk az emberrel. Szoloveitsik dr. maga is excellenciás. Zsidó

miniszter. Szoloveitsik dr. nem az első és nem az egyetlen, aki az európai zsidóság emancipációja óta a polgári karrier legmagasabb létrafokára felhágott. Voltak már előtte és élnek ma is zsidók, akik nagy európai államok és birodalmak sorsát tartották kezükben. Dizraeli, Luigi, Luzatti, Leon Blum vállaira nagyhatalmak irányításának felelőssége sulyosodott és elég tekintélyes számmal akadnak zsidók, akik nagy és kis államok vezetésében szőhöz jutottak. Zsidó minisztere azonban Litvánián kívül nem volt a világ egyetlen államának sem, mint ahogy a litvániai zsidó-minisztérium is precedens nélkül állt intézmény és egészen különös, piteozsák fejete annak az évszázados harcnak, amelyet a zsidóság egyenjogúsításért, nemzeti és kulturális szabadságának biztosításáért folytatott.

Messze vezetne, ha részletezni akarom az okokat, amelyek ehhez az intézkedéshez vezettek. Litvánia általában utban volt már akkor egy autoritár kormányzati rendszer bevezetése felé: a zsidó minisztérium megszületését rövidesen a parlament szelnek ereszte is követte. Nem lehet azt mondani tehát, hogy sajátosan antiszemita megfontolások játszottak közre a minisztérium megszületésében. Mindenesetre ennek is szerepe volt. A felszabadított és az agrárreform révén jobb anyagiakhoz jutó litván réteg kezdett beszívárogni a városokba. Megindult az unalomig ismert konkurrenciális harc, a városi zsidó polgársággal, amelynek visszahatásai voltak politikailag is a közvéleményben. A minisztérium megszünt, de megmaradtak javarészt az intézmények, amelyeket életre hívott, különösképpen pedig az iskolák, amelyek ma is mintaszertü intézményeik a zsidó oktatásnak.

Hogyan született meg a zsidó minisztérium

A zsidó minisztérium, erről kérjük Szoloveitsik dr.-t, hogy beszéljen az Uj Kelet olvasói számára. — A zsidó minisztérium?! — ismétli és szinte ijedt, védekező mozdulattal emeli fel karját. Istenem, annak már tizenhét éve és ezalatt úgy szertefoszlott az egész, hogy ugyancsak semmiben maradt belőle...

már elült ugyanis és feltörőben voltak az erők, amelyek később a zsidó minisztérium megszüntetéséhez vezettek. Smetona köztársasági elnök szóbeli enunciaciója képezte egyelőre alapját a zsidó miniszter kinevezési formáságainak. Eszerint a zsidó minisztert a litván állam elnöke nevezi ki, de lehetőleg olyan zsidó politikust személyében, aki az öttagú zsidó parlamenti csoport, mint a litvániai zsidó lakosság képviselőjének bizalmát bírja.

Hogyan került sor egyáltalán a zsidó minisztérium megeremtésére? — Ennek megértéséhez ismerni kell a sajtós viszonyokat, amelyek között a független litván állam megeremtődött. 1918-ban az orosz forradalmi összeomlás zűrzavarában kiáltották ki a litván állam függetlenségét, miután a hevenyében megszervezett katonaság megvívta harcát a bolsevikkel és a visszavonuló német csapatokkal egyaránt. 1919-ben a párizsi békekonferencia előtt a függetlenség elismerését kérte a litván delegáció az antant államoktól. A béke első esztendőjének májora még nem ült el. A világ hangos volt a wilsoni pontoktól, a népszövetségi gondolatától és a népek önrindelkezési joga, mint a nemzetközi jog legmégvalóbb alapelve tohult előtérbe. A békekonferencián jelentkező litván delegáció is a függetlenség májora és e jelszavak hatása alatt állott. Az ujonnan megeremtett litván államnak két tömörebb kisebbség volt: a lengyelek és a 170 ezer főnyi zsidóság. A litván delegáció demonstrálni kívánta, hogy a litván állam függetlenségét nemcsak az államalkotó többség, hanem a kisebbségek is kívánják és támogatják. Es mert a lengyelek közreműködését nem tudták megszerezni — ezek éppen ellenkezőleg a Lengyelországba való bekebelezés hívei voltak — annál hangsúlyozottabban hivatkozott a litván delegáció a zsidó kisebbség támogatására. Mi voltunk ugyszólván az a második oszlop, amelyen az új állam egyensulya nyugodott s amely nélkül ez az egyensuly meginoghatott volna.

Három reszort, husz tisztviselő — A zsidó minisztérium gyors fejlődésnek indult és rövid idő alatt igen figyelemreméltó eredményeket produkált. Hivatalaink a közoktatás- és kultuszminisztérium épületében nyertek elhelyezést. A minisztériumnak husz, az állami költségvetésbe inkadrált zsidó tisztviselője volt. A minisztérium munkája három ügyosztályra oszlott: közoktatásügy, szociális gondoskodás és a hitközségek ügye. En magam egyenrangú tagja lettem a kormányban és a minisztertanácsban szavazati jogom volt az államot érdeklő összes kérdésben. Az ügyosztályok élén egy-egy referens állott, akik szorosabb kontaktust tartottak fenn a különböző zsidó intézmények vezetőivel. A minisztérium maga igen érdekes alkotás volt. Egyfelől a litván államot képviselte a zsidósággal szemben, másfelől pedig a zsidó érdekek szószólója volt a litván állammal szemben. A zsidó miniszter meglehetősen kényes feladata volt, hogy szemben álló érdekek között az egyensulyt tartsa és elkerülje a surlódási felületeket.

„A zsidó parlamenti csoport bizalma alapján“ — A zsidó minisztérium felállításának egy másik oka abban rejlett, hogy az orosz uralom alatt a litvánok teljesen el voltak nyomva. Politikailag az orosz bürokrácia, gazdaságilag a lengyel hűbérurak önkénye sulyosodott rájuk. A felszabadulás pillanatában csak egy egészen vékony polgári réteg fölött rendelkeztek, amely nem is igényelhette magának a jogot, hogy irányítólag vonatkozzék be a zsidóság belső nemzeti és kulturális életébe. — Így született meg 1919-ben, a litván delegációnak a békekonferenciáról való visszaterése után a zsidó minisztérium, amelynek élére engem hívtak meg. — Milyen alkotmányjogi formáságok között történt a kinevezés? — Ha az alkotmányjognál tartunk, el kell mondanom, hogy az 1920-ban megszavazott litván alkotmány már nem biztosította intézményesen a zsidó minisztérium létét. A békekonferencián levélből mindössze annyit foglaltak az alkotmányba, hogy a litván állam biztosítja a zsidóság autonómiáját, ennek „közigazgatási formáját“ azonban a későbbi törvények meghatározására bízták. A májor

— Mit tett a zsidó minisztérium a zsidó lakosság jólété érdekében? — A zsidó minisztérium munkáját csak azok tudnák igazán értékelni, akik ismerik a hallatlan erőfeszítéseket, amelyeket a többi államokban maga a zsidóság kénytelen tenni minden állami támogatás nélkül, hogy iskoláit, jótékonyági intézményeit és hitközségeit megeremtse és fenntartsa. Litvániában rövid két és fél év leforgása alatt 12 hébernyelvű gimnáziumot és egész sereg elemi iskolát hívtunk az állam segítségével és az állami apparátus közreműködésével életre. A hitközségeket egyetlen szervbe fogtuk össze, amelynek központi vezetősége kvázi a parlament szerepét játszta a zsidó miniszterrel szemben. Az itt kidolgozott iskola, vagy hitközség-fejlesztő terv megvalósítása képezte a zsidó minisztérium feladatát. Állami támogatással történt a zsidó jótékonyági intézmények megszervezése is. A hitközségek alapszabályait mi aprobáltuk, az iskolák tanterveit mi dolgoztuk ki, egysszóval a belső zsidó életben a legtisztább önkormányzat elve érvényesült.

— Hogyan és miért szünt meg a zsidó minisztérium? — 1921 végén engem meghívtak a cionista világszervezet ekzekutívéjébe. Látszólag érdekes dilemma elé kerültem: egy 5 milliós állam puvoárral rendelkező bársonyszékét tartsam-e meg, vagy pedig vállaltam munkát a cionista szervezet, helyesebben egy 16 milliós nép kormányában, ahol nincs miniszteri cím és jelleg, csak munka és felelősség. A valóságban a választás igen egyszerű volt: szó nélkül elfogadtam a meghívást. A minisztérium még körülbelül másfél évig működött, majd 1923-ban Smetona köztársasági elnök rendelet útján megszüntette. A tisztviselőket szelnek ereszítették, csak a minisztérium vezérigazgatóját tartották meg és referensként osztották be a vallási és közigazgatási minisztérium mellé.

— Erdekelne bennünket a kérdés, milyen volt a viszony Ön és litván miniszterársai között? — Audienclán a pápánál — A legszivélyesebb. Smetona köztársasági elnökkel, — aki ma az egyeduralkodó letéményese, de nem diktátor-típus és azt hiszem, inkább Massaryk az életideálja — ugyancsak teljes egyetértésben dolgoztam együtt. Fontos állami küldetésekben képviseltem Litvániát a külföldön is. Egy ízben például, midőn a lengyelek Vilnát elragadták és ez ellen küldöttségileg tiltakoztunk a különböző nemzetközi fórumok előtt, a négytagú delegációnak, amely Londonban, Párizsban, a Népszövetségél és last not least a pápánál eljárt, én is tagja voltam. A pápa előbb a delegáció három keresztény tagját fogadta és pápai áldását adta rájuk, aztán fogadott négyünket, hivatalos küldetésünkben... — Komoly antiszemitaizmusról ma sem lehet beszélni Litvániában. Időközben kialakult ugyan egy antiszemita frakció, ennek működését azonban a higgadtabb elemek kéllőképpen ellensúlyozták, élükön Smetona el-

— Erdekelne bennünket a kérdés, milyen volt a viszony Ön és litván miniszterársai között? — Audienclán a pápánál

— A legszivélyesebb. Smetona köztársasági elnökkel, — aki ma az egyeduralkodó letéményese, de nem diktátor-típus és azt hiszem, inkább Massaryk az életideálja — ugyancsak teljes egyetértésben dolgoztam együtt. Fontos állami küldetésekben képviseltem Litvániát a külföldön is. Egy ízben például, midőn a lengyelek Vilnát elragadták és ez ellen küldöttségileg tiltakoztunk a különböző nemzetközi fórumok előtt, a négytagú delegációnak, amely Londonban, Párizsban, a Népszövetségél és last not least a pápánál eljárt, én is tagja voltam. A pápa előbb a delegáció három keresztény tagját fogadta és pápai áldását adta rájuk, aztán fogadott négyünket, hivatalos küldetésünkben... — Komoly antiszemitaizmusról ma sem lehet beszélni Litvániában. Időközben kialakult ugyan egy antiszemita frakció, ennek működését azonban a higgadtabb elemek kéllőképpen ellensúlyozták, élükön Smetona el-

Select Mozgó
Mai kezdettel:
GARRY COOPER
és
Madeleine Carroll
hatalmas alkotása:
Az arany átka
„SHANGHAI EXPRESS“-hez hasonló film

nökkel, aki egyebek között Jabotinszkijt is audienclán fogadta. — És mit csinál most ön, Szoloveitsik dr? — Három éve Palesztinában élek. Haifában lakom és az Anglo-Palestine Bank igazgató-ságának tagja vagyok. Az általános cionista munkán túl, különösen a Toceret Haarec akció sorsa érdekel. Sulyt helyezek arra, hogy ezt megírja. Az évi 17 millió fontra rugó palesztinai import egynegyed részét elő lehetne magában, Erec Jiszraeiben állítani, minden különösebb investíció nélkül, a palesztinai ipar jelenlegi helyzeti energiáinak teljes kihasználásával. Ez egyuttal 40-50 ezer lélek számára teremene új egzisztenciális lehetőségeket. A honi ipar ügye tehát általános cionista és zsidó érdek, amelyet a világon mindenütt és minden eszközzel elő kell mozdítanunk... Ezzel el is bucsuzunk, mert Josef Sprinzák, a clujai zsidóság másik illusztris vendége, máj régen a beszélgetés befejezését sürgeti. Csakugyan, alig egy félóra van csupán a vonat indulásáig. — Salom, excellenciás uram... Kasztner Rezső.

Ujabb gyűlés engedélyezését kéri Degrelle a kormánytól, melyen 400 ezer embert akar felvonultatni

BRÜSSZEL, október 27. Degrelle, a rexista párt elnöke kijelentette pártjának klubhelyiségében, hogy a vasárnapi gyűlésen 50 ezer ember vett részt és kéri a kormányt, engedélyezzen újabb gyűlést. Azon több, mint 400 ezer ember fog résztvenni — mondotta Degrelle.

Hogyan élnek a kurdisztáni zsidók

115.000 zsidó él Kurdisztánban

Jeruzsálem, október 27. A Zsidó Távirati Iroda jelentése szerint az iraki zsidóellenes kilengések kapcsán az Irakhoz csatolt kurdisztáni zsidók is nehéz napokat éltek át. Dr. Walter Fischel, a jeruzsálemi héber egyetem orientális intézetének egyik vezetője a napokban beutazott néhány középázsiai országot és utjába ejtette a kurdisztáni hegyi-zsidókat is. Utjáról rendkívül érdekes beszámolóit közöl, amelyből az alábbi részleteket emeljük ki: Mig Sziríában 30.000 zsidó él, addig Irakban

(Perzsa) 60.000, Afganisztánban 6000 a zsidók száma. Sziríában, Irak egyes részeiben zsidó-arab dialektusban beszélnek a zsidók sok héber kifejezéssel átszótt arab dialektus ez. Kurdisztánban arameusul beszélnek a zsidók, mig Perzsiában és Afganisztánban héberrel perzsa dialektust használnak. Teherán közelében egy régi zsidó temetőt látogatt meg dr. Fischel, melyről a néphit azt tartja, hogy földalatti ut köti össze Jeruzsálemmel. Hamadánban Mordechai és Eszter állítólagos sírját őrzik a zsidók. Irak területén volna Ezékiel, Elzra, Nachum és Jona próféta sírja is.

Dr. Becsky Irén orvosnő (a wieni Lázárgyermekklinika v. asszisztense) vezetése alatt álló
Gyógypedagógiai Otthon
felvesz bejáró és (korlátozott számban) bentlakó gyermekeket.
Sikerrel gyógyít:
Beszédhibát, dadogást, halló-némakat, nehezen nevelhető gyermekeket (notórius hazudozást, lopást, korai sexualitást, dührohamot), gyermek-idegbetegségeket. Eredményekről számos referencia.
CLUJ, Calea Regele Ferdinand Nr. 71.

Kurdisztánról szólva dr. Fischel elmondja, hogy amikor Saklava faluba érkezett, magistermetül emberek gyülekezett taláita a falu főterén. Zsidók voltak, akik egy autószerencsétlenség áldozataul esett zsidót temettek. Csaknem minden faluban élnek ilyenek, akik büszkén vallják, hogy az Assziriába számított tíz zsidó törzs leszármazottjai.
— Titulescu egészséges. St.-Moritzból jelentik: A volt külügyminiszter egészségi állapota örvendetesen állandó javulásban van. A napokban megéjtett vérvizsgálat 85 százalék hemoglobint mutatott ki. A vörös vérszettek száma 4 millióra emelkedett.

Világkongresszusi beszámolók Bistrián és Baia-Maren

Dr. Nachum Goldman látogatásának végleges programja

A Zsidó Világkongresszus nemrég megválasztott ardeali vezetősége széleskörű szervező munkába fogott, melynek célja, hogy a tartomány egész zsidóságát, ennek minden rétegét és minden egyes közösségét az állandó jellegű kongresszusi szervezet keretébe és a konstruktív társadalmi önszolgálat eszméje alapján megszervezze. A Zsidó Világkongresszus a zsidó köztudatban nem tölti még be a jelentőségének megfelelő szerepet. És ha meg is lehet alapítani, hogy a várakozás, Bistrián és Baia Maren tartotak nagy érdeklődés mellett beszámoló és alakuló gyűlésekkel.

A Zsidó Világkongresszus nemcsak alkalmi, egyszeri összejövetelek volt számúra, mely esetleg időnként megismétlődik, hanem állandó jellegű átfogó szervezetnek,

melynek vezetését párizsi székhellyel a genfi ülészek választotta meg, de melynek kereteit minden ország zsidósága maga kell, hogy megtöltse átfogó, permanens működő országos szervezet megteremtésével. Ez a szervezés egyrészt úgy fog megtörténni, hogy az összes meglévő zsidó szervezetek vezetésének bevonásával átfogó keretszervezet létesül a kongresszusi feladatok elvégzésére és ez a szervezet kiegészítést nyer az eddig meg nem szervezett zsidó csoportok bevonása által. Az elmúlt vasárnap a tartományi vezetőség tagjai két városban, Bistrián és Baia Maren tartotak nagy érdeklődés mellett beszámoló és alakuló gyűlésekkel.

Bistriánra az ardeali tartományi szervezet elnöke, dr. Hamburg József látogatott el és a zsidó elemi iskola termében tartotta meg a termet zsufozásig megtöltött előkelő és lelkes közönség előtt kongresszusi beszámolóját. A gyűlésen elnökölt dr. Hamburg Gyula üdvözlő és bevezető szavai után dr. Hamburg vállalta a Zsidó Világkongresszus lefolyását és annak történelmi szerepét a zsidóság mai sulyos helyzetében. A kongresszus kiadta a jelszót a zsidó közösség megszervezésére. Minden alkotó képességet, minden szellemi és mépi erőt egyesítenünk kell, ha helyt akarunk állani. A deklasszálódó zsidó embernek segítségére kell sietnünk alkotó társadalmi tevékenységgel. Az átrétegesítés, új egzisztenciális lehetőségek felkutatása és megteremtése a kor parancsai. De ezt a munkát nem légüres térben, hanem megfelelő adatszerű és tudományos helyzetek alapján kell végeznünk. Ezt a helyzetképet kell első sorban megteremtésünk rendszeres társadalmi felvételük útján. A genfi kongresszus határozatai részletes utbaigazítást tartalmaznak arra nézve, hogyan lehet szociális segítőmunkával a zsidóság helyzetét menteni, javítani. De ezt a munkát csak egységes és átfogó szervezetben tudjuk elvégezni, melynek megteremtésére helyi viszonylatban felhívja a megjelenteket. A mély hatást kiváltó beszámoló után a bistrítai zsidóság vezetői dr. Halberg Gyula elnökölte alatt szűkebbkörű értekezletet tartottak, mely egy szervező bizottságot küldött ki a helyi kongresszusi csoport megszervezésére. A bizottság élén dr. Brechner Zsigmond nagyiparos és dr. Adler Hermann orvos állanak és sikeres munkájára már személyi összetételénél fogva is biztosítottak látszik.

Balamaren Leichmann Andor tartott előadást a Zsidó Világkongresszus jelentőségéről, feladatairól és célkitűzéseiről a Romániai Zsidó Párt helyi tagozatának előadássorozata keretében. Az előadáson szép számú közönség jelent meg, amelyben az itteni zsidóság minden rétege és csaknem valamennyi helyi zsidó szervezet képviselve volt.

Az előadást dr. Sarudi Farkas, a Zsidó Párt helyi tagozatának elnöke vezette be, méltatva a kongresszus jelentőségét és a zsidó közéletet regeneráló hatását, majd Leichmann Andor tartotta meg beszámolóját, amelyben részletesen ismertette a kongresszus eszmei és gyakorlati célkitűzéseit, valamint az ezek megvalósításában a meglévő zsidó szervezetekre és a széles zsidó rétegekre háruló szerepet.

A beszámolóhoz Weisz Ferenc szólt hozzá a kongresszus jogvédelmi működéséről való alapos tájékozottsággal, majd előterjesztésére a gyűlés a következő határozati javaslatot fogadta el:

1. A Romániai Zsidó Párt balamareli tagozatának rendezésében megtartott gyűlés melegen üdvözi a Zsidó Világkongresszus ideiglenes ardeali tartományi vezetőségét, megelégedését fejezi ki az ardeali delegációnak a kongresszuson kifejtett működése

felett és köszönetet mond Leichmann Andor világkongresszusi delegátusnak értékes beszámolójáért.

2. A gyűlés felkéri a tartományi vezetőséget a demokratikus választások mielőbbi előkészítésére és megtartására.

3. Felkéri továbbá a tartományi vezetőséget, hogy a világkongresszus jelentőségét, feladatait és célkitűzéseit az ország zsidó lakosságával minél szélesebb körben ismeresse, amely célból szükségesnek tartja ismeretterjesztő kiadványok kiadását, amelyek a zsidóság problémáit és a világkongresszussal összefüggő feladatokat tartalmazzák napirenden és igyekezzenek azokat a zsidó

közvélemény előtt minél alaposabban feltárni.

4. A gyűlés felhívással fordul az összes helyi zsidó szervezetekhez és társadalmi rétegekhez, hogy tegyék magukévá a kongresszus célkitűzéseit és közös világkongresszusi helyi szerv megalakításával vegyenek részt azok megvalósításában.

5. Felkéri a Romániai Zsidó Párt vezetőségét, hogy a kongresszus munkakörén kívül eső belpolitikai vonatkozású zsidó feladatok megvalósítása céljából hozza létre a kongresszusi alapelvek szellemében az ország zsidóságának demokratikusan felépített, védekezőképes egységét és erre az egységre támaszkodva folytasson aktív népi politikát.

A határozati javaslatok egyhangú elfogadása után a gyűlés a helyi szervezet elnökévé dr. Barna Samut, titkárává Deutsch Bélát és dr. Fried Ernőt választotta meg. A helyi szervezet a közeli napokban tartja meg alakuló ülését valamennyi zsidó intézmény és társadalmi réteg megbízottainak részvételével.

Szétkapkodja a közönség a Hubermann Bronislav-hangverseny jegyeit

Szokatlan érdeklődés a világhírű hegedűművész november 12-iki hangversenye iránt

Cluj zenekedvelő közönsége teljes mértékben méltányolja, hogy az utóbbi évek legkiemelkedőbb művészi eseménye lesz Hubermann Bronislav november 12-i hangversenye.

Csak három nappal ezelőtt nyílt meg a hangverseny elővételű pénztára és már a jegyek nagy része elkelt. A jegypénztárnál állandóan nagy a forgalom, amiből nem nehéz következtetni arra, hogy a Hubermann-hangverseny jegyei jóval a koncert előtt elfognak fogyni. Ajánlatos jegyekről gondoskodni.

Huberman Bronislav, aki jelenleg Hollan-

diában hangversenyez, november elején jön az országba. A többi városokban is hasonló érdeklődéssel várják hangversenyét. Bucurestiben például csak három hét múlva lesz Huberman Bronislav hangversenye, de erre a koncertre már egyetlen egy jegy sem kapható, mert a főváros közönsége az első két jegyelvétel napon szétkapkodta a jegyeket. A világhírű hegedűművész a kincseket érő Stradivariusával jön Clujra. Külön érdekességé tarthat számot, hogy a hangversenyen Jacob Gimpel, ugyancsak világhírű zongoraművész működik közre.

KÖZGAZDASÁG

Évi 300 ezer lej jövedelemig patenta fixa-t fognak fizetni a kereskedők

Bucuresti, október 26. (Az Uj Kelet tud.) A fővárosi kereskedelmi iparkamara gyűlésén a kormány képviselőjében Pop Valer kereskedelmi és Cancicov pénzügyi miniszterek is megjelentek.

A kereskedelem ama rég hangoztatott kívánságával kapcsolatban, hogy a patenta fixa adóalapjának értékhatárát emeljék fel és ezáltal terjesszék ki a patenta fixa alá vont kereskedők számát, Cancicov pénzügyminiszter szösz szerint a következő kijelentéseket tette:

— Utasítást adtam annak tanulmányozására és megállapítására, hogy a patenta fixa kiterjesztése és ezáltal az Önök kérdésének részben való teljesítése milyen eredménnyel járna. Most készül annak a kimutatás, hogy hány adózóra vonatkozna a 300 ezer lejig kiterjesztett patenta fixa. Ki fogjuk terjesztetni a patenta fixa eddig az összegig és ezáltal az adózóknak kevesebb alkalmuk lesz a fiskus szerveivel való kapcsolatokra.

Az iparosokra is kiterjesztik a patenta fixa adóaszt

Ujabb jelentéseink egyébként arról számolnak be, hogy a pénzügyminisztérium a patenta fixa alapján történő adóaszt az iparosokra is kiterjeszti, úgy hogy évi 300 ezer lej adó-alapig úgy az iparosok, mint a kereskedők patenta fixa alapján fognak adózni.

192 lej a dollár a magánforgalomban

A legutóbbi bucaresti jelentések arról számolnak be, hogy az erős devizák, különösen az arany magánforgalmi árfolyamaiban újabb emelkedés állott be, amellyel, hogy az áru ugyszólván napokra eltűnik a piacról. A bucaresti lapok a következő tájékoztató árfolyamokat közlik: francia frank: 9.10—9.20 lej, svájci frank 45—46 lej, dollár 190—192 lej, angol font 960—970 lej, belgas 32—33 lej, német márka 38—40 lej, csehkorona 5.40—5.50 lej, pengő 31—32 lej, schilling 31—32 lej, holland forint 97—100 lej, zloti 27—30 lej, dinár 3.50—3.70 lej, drachma 1.60—1.70 lej, léva 1.70—1.80 lej, Napoleon arany 1245—1255 lej, aranyfont 1545—1555 lej.

A szerencse nem válogat

Egy nyertes, aki el akarja tépni a sorsjegyet.

Még alig 11 hónapos és egy milliót nyert. A sorsjáték új rekordot állított fel: egy milliót nyeresémet jutott a legfiatalabb játékosnak. A 11 hónapos Alexandrina Klemcearnak, aki 1935 november 4-én született. A szerencse nem választhatott volna jobban. A kis Alexandrina igen szegény emberek gyermeke, akik egy Istentől elhagyatott, távoli külvárosban, a Fundatura Baiculuiiban laknak. Csak nagy nehezen találtak meg a kis uccácskát. Autóknak megjelenése, amely csak ügyvel-bajjal tudott a szűk és sáros uccákon átvégődni, talán még nagyobb feltűnést keltett, mint a kislány milliót nyeresége. Férfiak állanak a kapukba, gyermekek szaladnak a kocsi után, hogy megbámulják a nagy csodát: egy elegáns autó a Fundatura Baiculuiiban!

Klemcear suszter háza előtt már nagy élénkség uralkodott. Az egész negyed összegyűlt, hogy megbeszéljék szomszédjuk nagy szerencsésjét. A cipész anyósa volt a tömeg központja, amely az ucca közepén tereferelt.

— Azért jöttek, hogy lefényképezzenek bennünket? — kérdezte az öreg.

Az volt a benyomásunk, hogy azért állt az ucca közepén, mert már várt rá. Valamelyik lapban olvasta egyszer, hogy ha valakinek sok a pénze, úgy annak fényképet közlik a lapok. Bizonyos volt, hogy jövünk. Nem is várt semmi bevezetésre, nem engedték bennünket szóhoz jutni, hanem egyszerűen felszólított bennünket.

— Jöjjenek velem, majd vezetem magukat. A nőmről és a leányomról van szó. De nem ök nyertek, hanem a leányuk, Alexandrina. Még csak 11 hónapos. Az ő nevén játszottak, születése óta. Már egyszer, az első alkalommal, nyert 5000 lejt.

És míg mi az ucca piszkában uszunk és a suszter házát szeretnők megközelíteni, halkán megkérdezi:

— Valóban ki is fogják a pénzt nekünk fizetni?

Megérkezünk a szerencsés nyertes szülőházhöz. Embermagasságu ház, két helyiséggel. Az egyikben van a műhely, a másikban a hálószoba.

Előkerül a szerencsés nyertes. Az anyja hozza ki karján a hajlékból. A sorsjegy is előkerül. Alapítsuk meg újra, vajjon tényleg nyert-e. A kislány kinyújtja kezét a sorsjegy után és el akarja tépni. Még nem tudja, mekkora az értéke. A szülők azonban tudják, milyen szerencse érte házukat. A nyert pénzzel tagasabb, világosabb házat akarnak építeni. Több szobájuk lesz és az egyikben, amely az uccára fog nézni, rendezik be a műhelyt.

— Ma reggel még mindössze 100 lej volt a házbán, — mondja a szerencsés nyertő anyja. — Holnap már annyi pénzem lesz!

— Székely Béla: Az antiszemitizmus és története 380 lap Tabor-kiadás 106 lej, Lepagenál, Cluj. Postán utánvétellel. Kérje a Tabor-kiadványok teljes jegyzékét.

— Öregemberek betegségeinél és neurasteniások bajainál reggelente egy-egy kis pohár természetes „Ferencz József“ keserűvizes sokszor igazi jótétemény! Az orvosok ajánlják.

— Két fékező és egy vasuti tiszta okozta a focsani vonatszerencsétlenséget. Focsaniból jelentik: Tegnap számunkban hirt adtuk róla, hogy Focsani közelében kisklőtt és felborult egy személyvonat utolsóelőtti vagonja. Az összeroncsolt vagon alól hat halottat és több súlyos sebesültet emeltek ki. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenséget két fékező és egy vasuti irodatiszt vigyázatlansága okozta, akiket nyomban le tartóztattak.

Emelkedik a cukorfogyasztás. A cukorgyárak igen erős propagandát fejtenek ki a cukorfogyasztásnak, főleg a falvakban való emelése érdekében. Az elmúlt hó folyamán közel 100.000 lej jutalomdíjat osztottak ki a cukorgyárak ama falusi tanítók között, akik közreműködtek a cukorfogyasztás propagandájában. Részben ennek a tevékenységnek tulajdonítják a gyárak, hogy ez év augusztusában 710 vagon cukrot adtak el a múlt év ugyane hónapjában eladott 660 vagonnal szemben.

Korsz és po

Analfabétizációval való nem tudást is dalombölcsész egyik nagy alkotásának egyik mértékadó kultúrforrásának teljes mértékű Vannak korszmelyekben az másis tudás, lanság forrás, aki a józan és viszont az irhatóságát nyul kelten jőzan „Mein Kampf“ cseinek jegybachter“-t, va az ezekben fdezzék be él

A betűvetés éli hatalom a Plato „Allas Anatole Fran betűkkel nyoz tudással olva gandairait, mgssem m cseségeket ta

Mig az ana nyé és alkalm arra is képe kővessen, ad tengere ugya litikai hataló élve: „világai

Ha napjain jük, arra a nek kilyukad irástudatlansá sokkal keves „haladott“ b lapok és foly

Az analfab egygyűsűség“ olvasnitudas egygyűsűsége tüntesse fel butaság csasz

Tapasztalat nem az értele értelmetlenség mindig bölcsé a szellemi és A betű, az ir dás, de még ben.

Ahhoz, hog kedése egybe gosodottság agysejtek n főleg azok s mányának má

Az irástudat gondolatokat a gondolatlan Egyébként manak szük teni, hogy a a Bibliában

Biblia olvas tette magáév lalt bölcseség Az analfab lent elmar emberi jószág dását értjük.

Ha az örö oktatásügyi nyilván az a fáradozna, multban is t kozottabb n küzdenének

Allam, Alla

holt magyar szág) táma mely ha me görnyed“. A a költők — r hajlandóságt

Történeti t dig az erősch előrelátó álla nok szervező biztosítani.

Macchiavel és politikus ereje nem ama erőszak téktelenségét megszilárdít

m válogat

erja tépni a sors-

egy milliót nyert.
állított fel: egy
ott a legfiatalabb
os Alexandrina
vember 4-én szü-
választhatott voi-
ndrina igen sze-
akik egy Isten-
városban, a Fun-
k. Csak nagy ne-
uccécakát. Au-
csak ügyvel-baj-
s uccácón átver-
feltűnést kéltett,
reménye. Férfiak
ekék szaladnak a
hják a nagy cso-
Fundatura Baicu-

előtt már nagy
gész negyed ösz-
jek szomszédjuk
sz anyósa volt a
az ucca közepén

lefényképezzenek
az öreg.

ak hogy azért állt
ar várt ránk. Va-
egyszer, hogy ha
gy annak fényké-
nyos volt, hogy
ami bevezetésre,
szóhoz jutni, he-
t bennünket.

vezetem magu-
mól van szó. De
leányuk, Alexan-
pos. Az ő nevén
Már egyszer, az
000 lejt.

akában uszunk és
megközelíteni,

ak a pénzt nekünk

és nyertes szü-
a ház, két helyi-
a műhely, a má-

nyertes. Az anyja
kból. A sorsjegy
meg újra, vajjon
leány kinyujt-
és el akarja tép-
ora az értéke. A
milyen szerencse
énnel tágasabb,
k építeni. Több
ben, amely az uc-
be a műhelyt.
össze 100 lejt volt
szerencsés nyerd
nyai pénzem lesz!

antiszemizmus és
adás 106 lejt. Le-
vétel. Kérje a
gyezékét.

geinél és neurasz-
ként egy-egy kis
ez József" keserű
ány! Az orvosok

suti tiszt okozta a
séget. Focsaniból
nkban hirt adtunk
ében kisklott és
a utolsóelőtti va-
gon alól hat halot-
tet emeltek ki. A
hogy a szerencsét-
vasuti irodatiszt
diket nyomban le-

szítás. A cukor-
dát fejtenek ki a
a falvakon való
mult hó folyamán
liját osztottak ki
tanítók között.
korforgasztás pro-
nek a tevékenység-
ük, hogy ez év au-
krot adtak el a
an eladott 660 va-

Korszerű társadalmi és politikai lexikon

Analfabétizmus. Az írástudatlanság ógörög szóval való megjelölése. Egyben az olvasni nem tudást is jelenti. Aggodalmaskodó társadalombölcsészek az analfabétizmust a haladás egyik nagy akadályozójának tartják és általában ennek mértékével mérik az egyes országok kultúrfokát. Napjaink tapasztalata nem teljes mértékben igazolja ezt az aggodalmat. Vannak korszakok és történelmi alakulások, melyekben az analfabétizmus inkább a minimális tudás, mint a legmagasabbfokú tudatlanság forrása. Az írástudatlanság nem zárja ki a józan ész és belátás szerinti cselekvést, viszont az irni- és olvasni tudás gyakorta lehetőséget nyújt arra, hogy eredetileg mérsékeltlen józan eszű emberek is elolvassák pl. a „Mein Kampf” című remekművet, a „Cion bölcseinek jegyzőkönyvét”, a „Völkischer Beobachter”-t, vagy az amerikai magazinokat és az ezekben foglalt „gondolatok” szerint rendezzék be életüket.

A betűvetés és betűismeret tudománya két-éltű hatalom a modern emberiség kezében. Bár Plato „Allam”-át, Shakespeare drámáit és Anatole France regényeit is ugyanazzal a betűkkel nyomtatták ki és ugyanazon olvasni-tudással olvassák, mint pl. Göbbels ur propagandárait, vagy a „Stürmer” bölcseseit, mégsem mondható, hogy ugyanazon bölcsesegeket tartalmazták.

Mig az analfabétizmus a butaságot szerény-nyé és alkalmazkodóvá teszi, sőt esetleg még arra is képes, hogy néha okos tanácsokat kövessen, addig a nyomtatott butaság betű-tengere ugyanazt a butaságot tömegesítő, politikai hatalommá, divatos meghatározással élve: „világnézetté” alakíthatja át.

Ha napjaink eseményeit figyelemmel kísér-jük, arra a megállapításra vagyunk kénytele-nek kilyukadni, hogy az „elmaradott” és az írástudatlanság által lerögzített korlátosság sokkal kevesebb zavart eredményez, mint a „haladott” butaság, melyet némely könyvek, lapok és folyóiratok mozgósítanak.

Az analfabétizmus lehetővé teszi a „szent együgyűség” jóindulatát, míg az irni- és olvasni-tudás alkalmas lehet arra is, hogy az együgyűséget az istenek legfőbb ajándékának tüntesse fel és Isten királysága helyett a butaság császárságát alapítsa meg e földön.

Tapasztalataink szerint a betű legbüször nem az értelemez férfközik hozzá, hanem az értelmetlenséget mozgósítja. Aki ír, az nem mindig bölcsest írt, sőt nagyon sok „ír” a szellemi és erkölcsi zavar szállásainál. A betű, az írás kétségkívül sokat tett a hala-dás, de még többet a visszafejlődés érdeké-ben.

Ahhoz, hogy az írástudók számának növe-keése egyben az okosság, a jószág és felvilá-gosodottság növekedését jelentse, előbb az agysejtek növekedését kellene lehetővé tenni, főleg azok számára, akik az írástudás tudomá-yának már birtokában vannak.

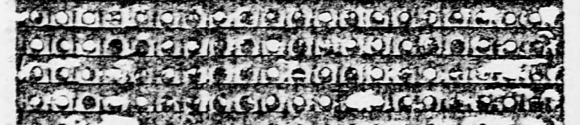
Az írástudás nemcsak arra alkalmas, hogy gondolatokat közvetítsen, hanem arra is, hogy a gondolatlanlanságot népszerűsítse.

Egyébként a betű felemelő és javító hatal-mának szűk voltára legyen szabad felemlí-teni, hogy a világ legerjedtebb könyvében: a Bibliában foglalt erkölcsi javallatokat a Biblia olvasóinak még egy százaléka sem tette magáévá, míg a „Mein Kampf”-ban fog-lalt bölcsesegeket annál többen.

Az analfabétizmus tehát nem feltétlenül je-lent elmaradottságot, ha haladás alatt az emberi jószág, belátás és igazságosság foko-zódását értjük.

Ha az ördög volna minden országok köz-oktatásiügyi minisztere és sajtófőnöke, ugy nyilván az analfabétizmus gyors lelkizésén fáradozna, míg az anygok — amint az a multban is történt — az írástudatlanság fo-kozottabb mértékben való visszaállításáért küzdenének

Allam, Allampolgár.

Egy Bezszenyi Dániel nevű, rég-holt magyar költő szerint „minden állam (or-szág) támasza, talpköve a tiszta erkölcs, mely ha megvész, Róma ledől s rabigába görnyed”. A magyar költő — mint általában a költők — nem volt mentes a túlzásokra való hajlandóságtól.

Történelmi tapasztalataink szerint az Ur min-dig az erősebb batalionok oldalán áll, miért is előrelátó államférfiak minél erősebb batalio-nok szervezésével igyekeznek az Ur jóindulatát biztosítani.

Macchiavelli óta minden köznapai államférfi és politikus tudja már, hogy az erkölcsök ereje nem azok magasztosságában, hanem ama erőszak mértékében, helyesebben: mér-féltelenségében jut kifejezésre, amelyet azok megszilárdítására fordítanak.

Az államok bevallott célja egyébként a területeiken élő lakosság fegyelmzése és bol-dogulásának biztosítása. Elvileg a modern állam ezt az előnyt minden egyes polgár számára biztosítja, a valóságban azonban némi egyenlenséget mutat e nagy üdv gya-korlásában. Különösen azóta, mióta a modern államelméletek egyik hajtása, az úgynevezett totális állam öncéluságot hirdet s azt valja, hogy nem az állam van az állampolgárért, hanem az állampolgár az államért. Az ön-célú állam és a demokratikus állam között az a különbség, hogy míg az öncélú állam rende-letekkel és a fegyverek magasztos erejével győzi meg a polgárt arról, hogy boldogulása azonos az állam, helyesebben a politikuskok érdekeivel, addig a demokratikus államok meghagyják polgáraiknak azt az illúziót, hogy az állam vezetésébe közvetett beleszólásuk van; megengedik azt a feltételezést, hogy az államot mindig a legkiválóbbak — s nem mint a valóságban van — a legkevésbé ki-válóak vezetik.

Ebben a tekintetben tehát joggal beszélhe-tünk első- és másodrangú állampolgárokról. Hogy elsőrendű állampolgároknak általában az állam anyagi előnyeiben részesedőket tart-ják, inkább csak számtani elsőbbséget jelent, míg a valódi elsőbrendűségűek azok élve-zik, akiket általában másodrendű állampol-gároknak tekintenek.

Capitol Mozgó
Louis Pasteur élete
főszerepben
PAUL MUNI
Műsoron kívül a legújabb hangos híradó.

Ciano és Neurath megegyeztek a kisantanttal való együttműködésben?

Csehszlovákia római követének váratlan prágai útja

RÓMA, október 27. (Rador.) A Havas-jelentése szerint olasa politikai körökben azt állítják, hogy Ciano gróf és von Neurath báró berlini megbeszélésük során megegyeztek a kisantant államokkal való együttműködés időszerezésében. Ezzel hozzájárulnak kapcsolatra Csehszlovákia római követének váratlan prágai útjára.

Ismét kísért egy szakértő kormány terve

A Vaida, Averescu, Mironescu és Iulian-féle kombinációk után szakértő kormány kombinációja merült fel a politikai kulisszák mögött

Bucuresti, október 27. (Az Uj Kelet tud.) A Zorile érdekes tudósítást közöl a kormány-utódás problémájáról. A lap rámutat arra, hogy az utóbbi hetekben a legkülönbözőbb kombinációk képeztek megbeszélés tárgyát, ezek azonban rendre lekerültek a napirendről. Már-már úgy látszott, hogy a kormányutódás kérdése mégis egészséges formában fog meg-oldást nyerni. Az utolsó pillanatban azonban újabb kombináció került forgalomba, annak bizonyítékul, hogy a zavarosban halászni akarók távolról sem szereltek le.

Nem érdektelen a különböző formulákat nyomom követni. Vaida Sándor volt az első, akivel megkísérelték a normális kormány-utódást megakadályozni. Ezért azt kérték a valachisták vezérétől, hogy egyezzen meg a gogo-cuzistákkal és biztosítson magának egy választási bázist, lehetőleg a vasgárda közre-működése útján. Vaida megkísérelte. Kikül-dötteket menesztett Gogához, meglátogatta Iorgát és találkoztatott kért Zizi Canacuzino tábornoktól. Minthogy a gogo-cuzisták éppen pánikszzerű hangulatban voltak, különböző ve-

Az egészséges fogak

TITKA

KEFÉLJE FOGAIT NAPONTA KÉTSZER -reggel és este -CHLORODONT-tal!

Menjen évente kétszer a fogor-voshoz is!

Kefélje fogait minden alkalommal két perccig!

A modern állam igazi keresztényi szellemére vall, hogy lakói többsége számára képes biztosítani a mennyek országának gyönyöreit, amivel szemben igazán csekély ellenszolgáltatás, hogy viszont itt, e földön nélkülözniök kell a mulandó anyagi javakat.

Olyan országokban, ahol az autochton, ál-lamalkotó elemek kívül úgynevezett másodrendű állampolgárok fent körvonalazott kiváltságai még fokozottabb mértékben vannak biztosítva

Ennélfogva tehát ezekben az államokban harmadrangú állampolgárokról is beszélhe-tünk. E harmadrangúság azonban szintén csak számtani értelemben értendő, mert az állami gondoskodás tekintetében még az autochton másodrendűek kiváltságait is messze meghaladó előnyöket élveznek, ugy az áldozathozatal lehetőségének biztosítása, mint a földi javakról való lemondás nagy er-kölcsi fölténye tekintetében.

Salamon László

Igy került azután napirendre a személyisé-gek kormányának formulája. Miniszterelnök-ként Mironescut emlegetik, míg a kormány-ban helyet foglalának Argetoianu, Vaida és Iorga professzor. E formula ellen maga Arge-toianu lépett fel azon egyszerű okból, hogy a személyiségek kormányának vezetésére egye-dül önmagát tartja hivatottnak. Maradt volna még egy lehetőség, amely Tatarescunak is tetszett. Grigore Iunian összes politikai meg-nyilatkozásai során semleges választási kor-mány kinevezését kérte. A volt igazságügy-miniszter barátai valószínűleg tartották ezt a lehetőséget, sőt érdekes részleteket vélték tudni egy ilyen kormány összetételéről is. Egy váratlan fordulat megüszította azonban ezt a kombinációt. Iuniantól azt kérték, vál-lalja a választási kormányban a belügy-miniszterséget, míg a kormány élére egy mar-káns katonai személyiséget szemeltek ki. Ezt a javaslatot Iunian kategórikusan visszautasította.

Maradt tehát a legtermészetesebb és leg-normálisabb megoldás: a németi parasztpárti kormány. Ez nem tetszett a politikai kaland-oroknak, de Tatarescunak és Inculcunak sem, akik szeretnék elkerülni hároméves kormány-zásuk aktáinak szigorú felülvizsgálását. Így került azután forgalomba a személyiségek-kormány helyett egy szakértő kormány terv-e, az 1932. évi kormányhoz hasonlóan, de azzal a különbséggel, hogy ebben sem Iorga, sem Argetoianu nem foglalának helyet. Ta-tarescu barátai szerint a kormányt magas-rangu bírák, pénzügyi szaktekinetylek és nagyiparosok alkotják és célja a nemzeti parasztpártnak a hatalomról való eltávolítása és egy új Tatarescu, vagy esetleg egy új Inculc-kormány előkészítése volna.

Paul Muni legjobb szerepében

„A láthatatlan ellenség” c. filmben, amely meghódított mindenkit.

Paul Muni ismét győzött!

A Capitol moziban tegnap este bemutatott „A láthatatlan ellenség” c. Warner Bros. First National filmben Paul Muni utólrhetet-ten alakítást nyújtott, művészi tehetségnek legjavát adta. Hatalmas dráma keretében fo-rog le előttünk L. Pasteur viharos, küzdelmes élete, az a híres francia tudós, akinek emberföltötti harca a tudatlanság és ölitélet el-ler a modern történelem egyik legkiemelőbb fejezetét képezi. Pasteur élete nem egy ve-gyész életrajza és nemcsak a bacillusok mikroszkopikus tanulmányozásából áll. A film drámai erővel bemutatja az akkori kor elő-ítéletei és babonái ellen folytatott küzdelmét. Pasteurt saját orvoskollegái megrágmalmazták és felfedezéseit széllhámosságnak minősítik. Ellenégeinek üldözése és intrikák élték azt, hogy elítéljék Pasteurt és Párizsból száműz-zék. Ezt a nemes és önfeláldozó jellemet nem lehetett megakadályozni és eltüntetni attól, hogy meg ne mentse az emberiséget, mégá saját akarata ellenére is. Továbbfolytatta megkezdett művét kevésszámú hí barátjai körében, elfordulva földözöitől és ellenségeitől, akiket csak az irigység hajtott ilyen elvet-medettségre. Paul Muni, aki filmszereplése előtt, mint színházi művész működött, többe-t adott, mint egy egyszerű alakítást. Muni nincs többé. Teljesen megszünt létezni. He-lyébe megelevenedik a vásznon Pasteur. Muniből Pasteur lett, aki az emberiségért dolgozik s küzd. A néző elfelejti, hogy szí-mész is van. Csak Pasteurt látja. Kivétele-s tehetségű színészek veszik meg körül ez al-kalommal Munit. Közöttük első Josephine Hutchinson, Pasteurmé, a hű feleség szerepé-ben, aki el nem hagyja férjét mehez küzdelmei közepette és aki állandóan csak segítségére van. Az elragadó Anita Louisenak Pasteur leányában és Donald Woodsnak romantikus szerepeik vannak: ők a film szerelmes párja. A rendező, William Dieterle, kitünő izlésével művészi élménnyé fejlesztette a filmet. „A láthatatlan ellenség”-et senkinek sem szabad elmulasztani.

SPORT

A Villamosmüi sportünnepélyén...

Szombaton este 9 óra körül nagyot nézhet az, akit az utja véletlenül a cluji Opera felé vitt. Rejtett és látható reflektorok fényében uszott az Opera épülete, amelynek homlokzatán sok kicsi apró égőből ott tündökölt a román trikolor. Az Opera előtti teret kíváncsiak csoportja töltötte be, akik érdeklődéssel figyelték, amint a közönség: hölgyek és férfiak estélyi ruhában igyekeznek az épület belsejébe.

A külső megvilágítás után, a második meglepetés az előcsarnokban fogadja a belépőt. Ugyanaz a fényár, az összes égők kigyulva, diszruhás rendőrök és csendőrök. A páholyfeljárók előtt a cluji villamosüzem legfőbb tisztviselői szmokingban. Ragyog az arcuk, mindenki felé barátságosan mosolyognak és olyan jó kedvben látszanak, hogy talán még fizetésihaladék adására is készek... Itt-ott azonban feltűnnek az áramfogyasztók ellenségei is, a pénzbeszedők...

A nézőtérén a cluji hivatalos társadalom minden képviselője jelen van. Telj ház. Néhány égő kialszik és felcsendül a katonazenekar ünnepi indulója. Harsónák hirdetik az ünnepet. A nyitány Wagnerhez hasonló — hangerőben. Újabb égők alszanak ki, majd felmegy a függöny és a színpadon frakkban, elegánsan megjelenik Munteanu Jenő, a villamosüzem vezérigazgatója. A szerénységéről ismert vezérnek nincs inyére a környezet. Mintha lámpalázzal küzdene. Felemeli jegyzetét és olvas: Harminc évvel ezelőtt... Tapsvihar honorálja a tartalmas visszatekintést.

Dr. Hatigeanu professzor következik. Határozott léptekkel jelenik meg a színen. Látszik, hogy nem először beszél tömeg előtt. A testnevelés fontosságáról értekezik. Előadását mondanivalói fontosságához színezi. Jó szónok. A végén felemeli és erősíti hangját. A hatás kedvéért. Újabb taps.

A műsor harmadik száma az üzem idősebb alkalmazottainak szabadgyakorlata. Lehetnek vagy harmincan, teljesen betöltik a színpadot. Hajszálegyforma öltözk: fehér ing és nadrág, piros-sárga öv. A klub színe. Egy öregebb, kövérke bácsi tűnik fel a tömegből. Pénzbeszedő lehet. Nehezen hajol. A közepén az első sorban középtermű, bajszos fiatalabb ember hibát-hibára halmoz. Fejét csóválja, nem tetszik neki saját ügytelensége. A szabadgyakorlat különben jól pereg, fegyelmzetten. Kijár érte a taps.

Remek szám következik. Amikor a függöny felmegy, koromsötét a szín. Majd apró fénypontok jelentkeznek. Világító buzogányok. Rádió, vagy gramofon halvány hangjai festik a klasszikus látványt. A zene akkordjait művészi érzéssel kíséri a fényvonalak. Mintha a vonalak jelentenék a zenét. Tökéletes impresszió. Csak úgy zug a tapsvihar. Megérdemli a hölgyesoport.

Művészi szabadgyakorlatok következnek, a sportegyesület aktív tagjainak részvételével. A husz év körüli ifjak izmos karjai feszülnek a kitűnő gyakorlatok alatt, amelyek akrobatamutatványokkal vannak kombinálva. Szép, nehéz gyakorlat. A fiuk jól megtanulták. Ki is jár a tetszésnyilvánítás.

A műsor legjobb száma következik. Mint egy husz 10—12 éves gyerek, tengerész ruhába öltöztetve, egyformán, fehér hosszunadrág, fehér bluz, kerek tengerészsapka, rajta az egyesület színeivel. Kezeikben sárga-pirosra lakkozott evező. Pompás szám. A gyermekek minden hiba nélkül, páratlan fegyelmzettséggel végzik a mutatós gyakorlatot. Később kevésbé hatásos fegyvergyakorlattal ujrának. Percekig tombol a zsufolt nézőtér.

Kislányok balettje következik. A szereplők tiz éven alóliak. Majd bejön a sztár: Lukács Bella. Alig látszik a színen, tehetsége azonban minden képzelettel felülmúl. Hol klasszikus táncot lejt, hol a modern táncművészetből mutat be. Csodálatos tehetség. A kislány öt-hat éves lehet. Na-

gyon sokra viheti. A szám után nem engedik le a színről a kis sztárt. Hatalmas virágkosarat kap, amely nagyobb, mint ő. A kosárban játékbaba...

Szünet után szertornamutatványok. Mennyit fejlődtek ezek a fiuk! Alig egy éve, hogy a tornaszakosztály működik, tagjai azonban közel képzett tornászok. Felöltött hölgyek balettje következik. Itt Opreacu Alice a sztár. A fényhatásokkal kísért táncszám nagy sikert arat. Majd a tornászok műszabadgyakorlata következik. Kifogástalan szám. Vivóakadémia. Mózes Jenő mester, Mezey Gyula kardvívó, Pop Andrei törvívó és Torday tanár, mint zsűritag a színen. Mózes mester főbemutatója az első szám. A fiatal Pop pompásan mozog. Szép stílusban végzi a mestere által bemozdított gyakorlatokat. A törvívás minden szépsége érvényesül. Tehetséges a kis Pop. Mózes mester és Mezey Gyula kardvívó-bemutatója. Mezey, mint a villám, olyan gyors. Sokat fejlődött. Mózes kezei alatt. Majd asszónak. Szép, gyors akciók. Mőzesen meglátszik hatalmas rutinja, képzett tudása. Tanítványain is. A nyomtatott műsoron a következő szám

szerepelt: Asztalugrás. Mi lehet ez? Nos, a föld színével egyvonalból kiindul egy ugródeszka, amelyet a másik végén rugó emel magasba. A rugó segítségével az ugró lendületet kap, keresztül repül egy hosszú, magas asztalon. Különböző ugrások kápráztatják a nézőt. Ez inkább akrobatika. Különösen Harkó tűnik ki ruganyosságával, hibanélkül végeztet pompás műugrásait.

A végig nivós műsört előkép zárta be. A teljes színt betölti a sportegyesület tagjainak csoportja. Közel százan lehetnek: A színpad teljes szélességében sportolók, majd a felépített álványon felfelé szökülő csucsból végződik. Pazar látvány a sportolók színes serege, amint harmonikus egyseget képeznek. A színpad bal felső sarkában plüssz-berakások trikolor, rajta az egyik sarkában az UEG betűk neonból. Metes igazgató, a sportegyesület elnöke jelenik meg a színpadon. Határozottan lép elő. Előzékeny szavakkal köszöni meg a megjelenteknek, hogy a villamosüzem jubileumát megjelenésükkel emelni szívesek voltak...

Legyen szabad ezúttal viszonzni az előzékeny szavakat: A közönség hálás az UEG-nek a Clujon eddig még nem látott, kiállításban és nivóban pazar sportünnepélyért. Köszönőttel adózik elsősorban Morariu Albinnak, aki a páratlan sportünnepély főrendezője volt és azoknak a munkatársaknak, akik neveit hosszú volna itt felsorolni, de akik egy-egy tégla lerakásával a hatalmas sikerhez hozzájárultak.

SZÍNHÁZ-FILM

Csodahajó

A szezon első operett-revüje, a Csodahajó uralja péntektől a műsört. Az egzotikus, jávai milió kitűnő alkalom arra, hogy a nagy látványosságoknak kijáró fényes kiállításban hozza ki a színház Kellér Dezső, Kardoss Andor és Márkus Alfréd pompás revüjét. Gyönyörű új díszletek készülnek az előadásra és rengeteg új kosztüm. Új egzotikus és modern

táncok egész sora fogja meglepni a közönséget.

A darabot Gróf László rendezi, a zenekart Schreiber Alajos vezényli. A főszerepeket Solymosán Magda, Stefanidesz III, Wojticzky Elvira, Miklóssy Margit, Jenéi János, Tompa Sándor, Tóth Elek, Deésy Jenő, Csengeri Aladár, Rajnai Sándor alakítják.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Szerda: Román előadás.
Csütörtök fél 9: Csárdás. (Tizedszer.)
Péntek fél 9: Csodahajó. (Kellér Dezső, Kardoss Andor és Márkus Alfréd nagy-sikerű operett-revü újonsága. Rendező: Gróf László. Főszereplők: Solymosán Magda, Stefanidesz III, Wojticzky Elvira, Miklóssy Margit, Jenéi János, Tompa Sándor, Csóka József, Tóth Elek, Fülöp Sándor, Deésy Jenő, Csengeri Aladár, Rajnai Sándor. Ragyogó új díszletekkel és jelmezekkel. Premier bérlet 8. szám.)

Szombat d. u. 5: Pármai hercegnő. (Olcsó helyárakkal.)
este 9: Csodahajó. (Másodsor. Rendes bérlet 8. szám.)
Vasárnap d. u. 3: Mindszentek ünnepe miatt 3 órakor nem tart a színház előadást.
délután fél 7: Hamlet.
este 9: Urilány. (Zilahy Lajos világsikerű színjátéka huszonkettedszer.)
Hétfő fél 9: Csodahajó. (Harmadsor.)
Kedd fél 9: Csodahajó. (Negyedszer.)
Szerda fél 9: Csodahajó. (Ötödször.)

HAR ZION HAR CARMEL

együttműködés, mely palesztinai tologó alatt közlekedik Románia és Palesztina között. Rendkívül utas- és áruszállítás.

A legközelebbi hajóindulás Constantából Halifába:

Har Carmel	október 22	Har Zion	november 12
Har Zion	október 29	Har Carmel	november 19
Har Carmel	november 5	Har Zion	november 26

jegyek kaphatók az

Uj Kelet utazási osztályánál

„Kedem” utazási iroda

ardeali és banai vezérképviselőtől

Teherszállítás ügyekben a

Lazar Bercovici Constanta

vezérképviselő szolgál felvilágosításra. Casuta Postala 65, Tel. 174. Táviratcim: Bercovici

BERKOVITSNÉ
(Oradeáról)
orth. kóser étterme
BUCUREȘTI,
Str. Lipsanai 7. Galeriei Lafayette mögött

A ROMAN OPERA MŰSORA:
Szerda, október 28: Alarcosbál.
A ROMAN OPERA TURNÉJA:
Csütörtök, október 29 (Oradea): Trubadur.
Péntek, október 30 (Timisoara): Faust.
Szombat, október 31 (Timisoara): Traviata. (matiné).
este: Carmen.
Vasárnap, november 1 (Timisoara) este: Bohémélet.
Hétfő, november 2 (Timisoara): Trubadur.
Kedd, november 3 (Oradea) Cigánybáró.
Szerda, november 4 (Oradea): Bohémélet.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:
Mától vetíti e héten is azt a filmet, amiről az egész város beszélni fog: Az éjfél szeansz. Charlie Chan mesterdetektív legizgalmasabb kalandja. Fősz.: Warner Oland. Műsor előtt legújabb Fox világhírű. Előadások: 3, 5, 7, 9 órakor. Számozott jegyek.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:
3 nagy film egyszerre román és magyar feliratokkal: I. Krisztina királynő. Greta Garbo legcsodásabb filmalkotása. John Gilberttel. II. Dinky, a kis kadet. Amerika Pál uccai fiuk-ja. Jackie Cooperrel. III. Szicília—Sztambul—Bagdad. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6, 9-kor.

A MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:
Hétfőn, kedden, szerdán: I. Dr March négy leánya. Megható társadalmi dráma. Fősz.: Catherina Hepburn, Lukács Pál és Joan Bennet. II. Kozákok. Fősz.: Jose Moica.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri kölcsönül egy 2 lej. vastagabó betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

25 éves, jó családból való, csinos ötödéves orvostanhallgató vagyok, de anyagi okokból nem folytathatom tanulmányaimat. Feleségül vennék egy urileányt, aki ezt lehetővé tenné. Tanulmányi időm alatti másfél évre összesen 200.000 lej volna szükséges mindkettőnknek. Eövebet „Mirea” házasságközvetítő iroda Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

Hölgy keres teljes ellátást zsidó uricsaládnál. Tanítást vállal. „Okleveles” jellegre.

Két intelligens fiatalember (nő) teljes ellátást kaphat különbejáratu butorozott szobában jutányos áron. Cim: Regele Ferdinand 3, emelet 28. a.

Szörmeék dus választékban. Bundák készítését, javítását legolcsóbban vállalom. Gallérosok a legújabb bécsi modellek szerint készítenek. Biztonságos szörmeszalón Regele Ferdinand 3, szembe a kapuval emeleten.

Autorizált könyvelő 100.000 lej készpénzzel megfelelő állást keres, esetleg betársulást. Cim a kiadóban.

Házvezetőnői állást keres jólféző zsidóné rituális háztartásba. Cim: Guttman Hermann Str. Bariju 12. Hátul az emeleten.

A legízletesebb vegetárius ételek a Schwartz Ignác vezetése alatt álló „Flóra” vegetárius étteremben kaphatók. Rendkívül olcsó abonoma árak: 3 fogásos ebéd 20 lej. vacsora 12 lej. Str. Gherescu 7. (Kereskedelmi Akadémia során.)

Urak és hölgyek figyelmébe! Szörmebundák javítását, átalakítását, kabátok szörmezését és bélelését jutányosan vállalja Veress, szilcs, fost Szántó Cluj, N. Iorga 2.

Butorozott szoba, elegánsan berendezve, (viz, villany) kiadó. Oáseanu 9. (v. Győrfalvi-ut.)

Kiadó Str. Bălcescu 15/a számú házban, Schwartz-féle ház mellett, 5 szobás parkettes, fűdroszobás kertes lakás.

HI

TITULESCU TANACS ELNOC Bucurestiből jelentette Titulescu a nemzeti volt külügyminiszterrel kapcsolatban a szövetségi kősmegítéssel.

Időprognózis: takozó, többnyire nyugati szél, emés és ködös idő.

Kabos Armerekedők egyesültek Kabos Armin, a születének hosszú életének hetvenkereskedők egyéhvívott össze, a megélt kiváló képrea János és deket, amelyekre választott.

Devizát kapuló román diák, a román állatossággal bír az azámól be. E román és franczkérdésben, hogy román alattvaló vé teszik a szilközoktatásiglyi vevéssel együtt bizottságot alaktatásügyi minisnek. Ez a bizországi tanulmádeviza kérésébvenber 10-ig k azok a diákok r országban megják folytatni. U diákok, akik ré ték tanulmány öhajtanak szakt azok következik akarják kezden nyekhez csatoln könyvi kivonat diplomát, érteleg már lelett r kelni kell ezek hallgatott faku és fel kell tün országi tanulm kat a bizottság Nationala osztást a köz vagy a francia

650 Bucu

Indulás me gyorsvona

Visszautaz Jégyek va zási válla ügynöke

Megvalós pülötér. Ma zett a cluji v pülötterrel fog ad a város v repülötér köz letet sajáttha jaira, amely rül. Ez még közeljövöben mert csak ez kisajátítási el be kell lépnie donosaival. E mitanak az á valószínűleg a területet, a Tavasz óta k lyének kijelöl hézséget oko ekkor nem a tonal repülő repülötér. Ha kor tekintett vám- és utle a repülötérre forgalom ak

HIREK

TITULESCU A NEMZETI BÉKE-TANÁCS ELNÖKÉVÉ VALASZTOTTAK. Bucurestiből jelentik: Dr. Lupu táviratilag tudatta Titulescunak, hogy megválasztották a nemzeti béke tanács elnökévé. A volt külügyminiszter ezt válaszolta: Egész szívemből köszönöm a választást és kérem, továbbítsd köszönetemet az engem ért megítélésért.

— **Időprognózis:** csökkenő légnyomás, változó, többnyire borus felhőzet, enyhé délnyugati szél, emelkedő hőmérséklet, nedves és ködös idő.

— **Kabos Armin ünneplése a timisoarai kereskedők egyesületében.** Tudósítónk jelenti: Kabos Armin, a timisoarai kereskedők egyesületének hosszú időn át volt elnöke, betöltötte életének hetvenedik évét. Ez alkalommal a kereskedők egyesülete választmányi gyűlést hívott össze, amelyen a patriarháls kor megélt kiváló kereskedőt melegen ünnepelték. Oprea János és Tóth Sándor tartottak beszédet, amelyekre Kabos Armin megragadóan válaszolt.

— **Devizát kapnak a Franciaországban tanuló román diákok.** A Franciaországban tanuló román állampolgár diákokra nagy fontossággal bír az a hír, amelyről az Univerisul számolt be. E szerint megegyezés jött létre a román és francia kormányok között abban a kérdésben, hogy a Franciaországban tanuló román altagvált egyetemi hallgatóknak lehetővé teszik a szükséges devizamennyiséget. A közoktatásügyi minisztérium a francia követséggel együtt elhatározta, hogy vegyes bizottságot alakít, amelynek elnöke a közoktatásügyi miniszter és a francia követ lesznek. Ez a bizottság fog dönteni a franciaországi tanulmányokkal kapcsolatban beadott deviza kérelmekben. A kérvényeket 1936 november 10-ig kell benyújtani. Első sorban azok a diákok kapnak devizát, akik Franciaországban megkezdett tanulmányaikat akarják folytatni. Utánuk következnek azok a diákok, akik romániai egyetemeken befejezték tanulmányaikat és Franciaországban ösztöndíjjal szaktanulmányokat folytatni. Végül azok következnek, akik tanulmányaikat most akarják kezdeni Franciaországban. A kérvényekhez csatolni kell az adóbizonylatot, anyakönyvi kivonatot, licenct, illetőleg doktori diplomát, érettségi bizonyítványt és az esetleg már letett vizsgák bizonyítványait. Mellékelni kell ezeken kívül a kérvényező által hallgatott fakultás kedvező véleményezését és fel kell tüntetni a kérvényben a franciaországi tanulmányok pontos idejét. A devizákat a bizottság idítványozása esetén a Banca Nationala osztja ki. Az érdekeltek felvilágosítást a közoktatásügyi minisztériumban, vagy a francia konzulátuson kaphatnak.

Uj telefonkönyvet ad ki a Teleföntársaság

„A Telefon Társaság tudomására hozza a nagyérdemű közönségnek, hogy az új telefonkönyv Ardeal és a Banat részére november hó folyamán fog sajtó alá kerülni. Az új telefonkönyvben, mindazok fognak szerepelni, akik már eddig előfizetők és azok, akik biztosítják előfizetési jogukat november hó 5-ig.

A telefonkönyv csak egyszer jelenik meg egy évben, most van az ideje a felszereléseknek, mivel a Telefon Társaság az új előfizetők részére nagyon előnyös fizetési feltételeket biztosít.

Cluj, Arad és Oradea, ahol rövid időn belül meg lesznek az automata központok, nagyon előnyös már most kérni a felszereléseket, mert olcsóbbak a díjak és a jelenlegi telefonok kicserélése ingyen fog történni.

Ezen alkalommal a Telefon Társaság tudomására hozza nagybecsű előfizetőinek, hogy az új telefonkönyvbe hirdetések is elfogad.

Erre vonatkozó felvilágosításokat a helyi telefonhivatalkónál lehet kapni.

— **Kirabolták és megverték.** Babos Irén Pasteur uca 2. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen Foran Lajos cluji lakos ellen, hogy éjjel behatolt lakásába, szekrényéből négyezer lejt emelt ki, majd mikor ő felébredt és segítségért akart kiáltani, a férfi súlyosan megverte, majd elmenekült. Szomszédai azonban felleltek az éjjeli rablótámadás tettesében Forant. A rendőrség megindította a nyomozást a tettes letartóztatására.

— **Az idei rádióvárad szénázója az akkumulátort helyettesítő „DURA-OPTIMA-FUTÓ-ELEM”,** mely az eddigi akkumulátorok használatát teljesen feleslegessé teszi. Ezen fűtőelemet nem kell utánaöltöteni és semmilyen kezelést nem igényel. Nagy teljesítménye révén igen gazdaságos és bekapcsolástól teljes kimerültségig állandó és zavartalan vételt biztosít. Olcsóbb és kényelmesebb az akkumulátornál. Ezen fűtőelemek minden vizionálóznál kaphatók. Ajánlatlással szolgál „DURAMUVEK” R. T. Timisoara.

— **Elűtött a motorkerékpár egy katonát.** A Cluj és Florești közötti országúton Dajkovic János cluji lakos ájutlan találta meg, vérben fekvve Gerlei István repülőkatont, aki Someșben teljesít szolgálatot. Dajkovic a katonát a klinikára szállította, ahol magához térítették és megállapították, hogy egy motorkerékpár ütötte el. A motorkerékpáros személynazonosságát egyelőre még nem sikerült megállapítani.

— **Razzia Clujon.** A büntügyi rendőrség az erkölcsrendészeti osztállyal karöltve hétfőről kedde virradó éjjel razziait tartott a város területén. A razzia alkalmával 27 férfit és két nőt tartóztattak le. A 29 letartóztatott közül ötöt a rendőrségről elbocsátottak, kettőt, akik ellen körözéssel volt kibocsátva. Letartóztatásba helyeztek két katonát, akik engedély nélkül civiltben a városban tartózkodtak a hadtestüknek adtak át, egy katonaszökevényt Oradeara kísértettek, egy asszonyt az erkölcsrendészeti osztálynak adtak át, 18-at pedig a népesedési hivatalnak, mely személyazonossági igazolványok hiányáért eljárás indít ellenük.

— **A bajamarei licium hetedikos diákjai** tüntető sztrájkot rendeztek a görög-latin tanár ellen. Balamaréről jelentik: Nem mindennapi furcsa sztrájk volt a bajamarei Gheorghe Sincal liceumban, amelyhez hasonló még nem fordult elő a bányavárosban soha. Levandovszky tanárnak tegnap reggel latin órát kellett tartania a hetedik osztályban, azonban nagy volt a meglepetése, amikor látta, hogy nyolc óra után egyetlen hetedikos diák sem jelent meg az osztályban. Jelentette az esetet dr. Hetco György igazgatónak, aki kihallgatásra idézte a második, kilenckor kezdődő órára megérkezett hetedikos csoportot. Kiderült végül, hogy az egész osztály szolidárisan tüntető sztrájkot rendezett, mert a tanár — állításuk szerint — állandóan üldözi a tanulókat. Legutóbb a múlt héten kellemetlen meglepetésben részesítette a hetedikeseket. Minden diáknak harmas vagy a még gyengébb kettőt írt be a főkönyvbe, de volt kivétel is, aki egymásután kapta a kettős osztályzatot. A diákokat annyira elkésztette ez a nap, hogy panasza mentek osztályfőnökhöz, Nemes tanárhoz, aki osztályának panaszaát szótárta kollégájának. Az eredmény nem maradt el. Levandovszky görög órát tartotta a hetedikeseknek és annak ellenére, hogy csak az idén kezdték ezt a nyelvet tanulni, rendkívül nehéz kérdéseket adott fel. Óra után a diákok nem mentek haza, hanem elhatározták, hogy a legközelebbi Levandovszky által adandó latin órára nem mennek el és sztrájk formájában próbálkoznak meg tiltakozni az őket ért sérelmek ellen. Így is történt. A tegnap Levandovszky nem tarthatott órát a hetedikeseknek, akik azt követelik, hogy a tanár változtassa meg álláspontját és hagyjon fel a diákokkal szemben tanusított eddigi magatartásával. A sztrájk következményét egyelőre még nem lehet tudni, de valószínű „házlag” fogják elintézni és kiküszöbölni a diákok és tanár között fennálló ellentéteket.

— **Ha el van dugulva és gyomra rossz,** folyamodjék azonnal a természetes „Ferenc József” keserűvízhez, mert ez már csekély, alig egy pohárrnyi mennyiségben is gyorsan, biztosan és mindig kellemesen kitisztítja az emésztés útját és friss közérzetet teremt. Az orvosok ajánlják.

— **Bazu Cantacuzino rekordja.** Bucurestiből jelentik: Bazu Cantacuzino az európai viszonylatokban is ismert román amatőr-pilóta tegnap délelőtt 11 órakor Tiphon gépevel elindult Párizsból és 16.51 perckor érkezett meg Baneasara. Az 1920 kilométeres távon 5 óra 51 perces idejével új rekordot állított fel. A régi rekordot is ő tartotta 6 óra 23 perccel.

— **Házasság.** Elefánt Rózi Sighet és Berger David Dej október 28-án délután 4 órakor tartják esküvőjüket Dejen az Emke vendéglőben, amelyre rokonaikat és ismerőseiket ezuton hívják meg. M. k. é. h.

— **Eljegyzés.** Schwartz Pszike, Schwartz József Machzika-Tora egyetlen lányát Oradeáról, eljegyezte Schwartz Adolf Careil. (M. k. é. h.)

— **A Goldmark zeneegyesület gyűlése.** Hétfőn este szép látogatottság mellett zajlott le a Goldmark zeneegyesület gyűlése, amelyen az egyesület vezetősége beszámolt a zenekar működéséről. A gyűlést Adler Zsigmond nyitotta meg, aki néhány szavas előki beszámolójában ismertette az egyesület célját és munkaprogramját. Ezután dr. Vass Zoltán részletes és mívós jelentésben terjesztette be az elmúlt két év művészi teljesítményeinek beszámolóját. Részletesen foglalkozott a Goldmark megalakulásának körülményeivel, azaz a munkával, mely lehetővé teszi 14 széngyűjteményű fiatalembernek fuvóhangszeren való kiképzését, ezenfelül pedig tájékoztatta a jelenvöltoakat az egyesület szines, szélesskálájú és a zsidó zenefejlesztését célzó munkatervéről, mely a szépszámu hallgatóságra mely benyomást keltett. Ezután dr. Balázs Endre emelkedett szólásra és mintegy a zsidó közvélemény elragadtatását tolmácsolva a Goldmark nagyszerű teljesítményével szemben. Hangsúlyozta, hogy a Goldmarkot nem szabad utóóró munkájában támogatás nélkül hagyni és a cluji zsidóságának kötelessége olyan anyagi alapot biztosítani a Goldmark számára, mely lehetővé tenné az előterjesztett nagyszabásu munkaterv megvalósítását. Ezután dr. Abraham Jenő szólalt fel és hangsúlyozta, hogy a zsidó énekkarnak a Goldmark keretében való megszervezése milyen jelentőségű. Brief David, a Goldmark zeneegyesület titkára az alakulás előtt álló énekkar művészi programját ismertette, majd ismét Balázs Endre dr. szólalt fel és a Goldmark zenekar támogatására kérte fel a jelenvöltoket, hogy a zeneegyesület újabb tag szerzésekel egészítse ki anyagi alapjait. Ezután Adler Zsigmond a megjelenteknek köszönetet mondva, berekesztette a gyűlést. A Goldmark részletes munkatervét, dr. Vass Zoltán beszámolója alapján, anyagtorlódás miatt csak holnapi számunkban közölhetjük.

Gál Ferencné és Szervátiusz Jenő szobor- és szőnyegkiállítása

A Minerva kiállítás termében vasárnap nyílt meg Szervátiusz Jenőnek, ennek a kivételes tehetségű, új utakon járó szobrászművésznek ezidei kiállítása, Gál Ferencné székely szőnyegkiállításával kapcsolatban. Szervátiusz Jenő már első kiállításán is eredetiségével, merész témáival, látomásos, szimbólikus szobrainak nyugtalanító művészetével hívta fel magára a figyelmet. Mostani kiállításán szereplő alkotásai művészi pályájának magasbaemelkedésének új állomását jelzik: ujszerűsége, expresszív művészi kifejező-képessége az eddigieknél is nagyobb és szélesebb tématerületet fog be s a megcsinálás módjában, kivételében olyan biztonságra, olyan erőre mutat, mely ezt a fiatal művészt a magyar szobrászművészet reprezentánsainak első sorába fogja emelni.

Szervátiusz, mint általában az új utakon járó képzőművészek legtöbbje, szakkított a klasszikusok kizárólag plaszticitásra való meddő törekvésével — nála a plasztikus hangsúly is valami belső hangulatot, lelkiállapotot, vagy gondolatot fejez ki.

Egyes szobrain olyan emberi megnyilvánulásokat, olyan emberi tragikumokat ragad meg, amelyeket ezideig csak az irodalom, vagy esetleg a modern festészet dolgozott fel s ezzel a merészséggel új lehetőségeket nyit a szobrászat területén.

Különösen megragadó és eredeti „Idegbaj” című szobra, egy valóban expresszív alkotás, mely az idegbaj rettentő kínját szinte maradéktalanul fejezi ki.

Legtöbb más szobrain az anyaság motívuma tér vissza leggyakrabban és legtöbbször bensőséggel kifejezve. Ezek a szobrok nemcsak eredeti plaszticitásukkal tűnnek ki, hanem azzal a finom erotikával is, amely olyan vonzóvá teszi őket. Szimbólikus alkotásai közül az „Élet forgása” című fogja meg legerősebben a szemlélőt. Pompásan színezett szobrai sorából a „Vágy” című emelkedik ki lágy, egyenletes vonalával, a női szépség megkapott eredeti felfogásával és aláhangsúlyozásával.

Csodálatosnak mondható, hogy Szervátiusz, bár többnyire fába vésli álmait és gondolatait, mennyire monumentális tud lenni. Egyik legmonumentálisabb alkotása az „Elmélkedő”, de megragadó a „Bányarém” is.

Kár, hogy egy újságkritika keretében nincs módunkban Szervátiusz művészetét megéremelt teljességében méltatni. Rengeteg újat és érdekeset lehetne pedig írni és mondani rólok.

Igy röviden csak annak megállapítására szorítkozhatunk, hogy Szervátiusz egyike a magyar szobrászművészet legnagyobb ígéreteinek, aki arra hivatott, hogy európai vonatkozásban is ismert, sőt elismert művész legyen.

Gál Ferencné székely szőnyegét hatásosan egészítik ki a tárlatot. Az ősi székely népművészet motívumai elevenednek újjá a Gál Ferencné által tervezett szőnyegeken, melyeknek anyaga is olyan szolid, olyan időálló, mint színeinek harmóniája, mint ornamentikájának szemet nyugtató és mégis friss vonalazása.

A Gál Ferencné által tervezett szőnyegmintákat székely parasztasszonyok házilag szövik, miért is a szőnyegek teljesen hiján vannak a gyári lélektelenségének és tömegizálásnak. A képzőművészek között különösen megragadóan hat a „Vadászat” és az „Áldozati kosok” című. Hangulatos, szép darabok ezek a szőnyegek, melyek minden jóízűl házába be kívánkoznak.

A két kiállítás Str. Baron L. Pop 5. alatt nyílt meg és díjtalanul megtekinthető. (s. l.)

Az antiszemitizmus története: Székely Béla: Az antiszemitizmus és története című könyvről van szó. Nemcsak magyar nyelven, de a világ egyetlen nyelvén sem irtak még olyan könyvet, amelyik lehetőleg elfogulatlanul igyekszik megkeresni ennek az évszázadok óta egyre visszatérően kísértő jelenségnek eredetét s tisztán szemmel látja meg a probléma mély gyökereit. Írása nem a zsidóság szenvedéseinek felpanaszálása, nem martirologia, hanem szigorúan tárgyilagos kritika az erőben aránytalan zsidó és nemzsidó csoportokról. Székely szigorúan bírálja a zsidóságot is, rámutat hibáira és tévedéseire és a problémára vonatkozó történelmi anyagot alaposan, lelkiismeretesen dolgozza fel. Székely Béla: Az antiszemitizmus és története c. mű közel 400 lapon alapvető munkája a problémának, szép kiállításával méltó ki egészítője a Tabor könyvek eddigi sorozatának. A Tabor könyvek kötetje füze 106 lej. vászonkötésben, portóval, taxával plusz 69 lej minden könyvkereskedésben, vagy Lepagénál, Cluj. Kérje a Tabor-könyvek teljes jegyzékét.

650 lejért utazhat Bucurestibe és vissza

Indulás minden hétfőn este 8.25-ös gyorsvonattal, börtlése külön Pullmann-kocsiban.

Visszautazás szerdán este 8.45-kor. Jegyek válthatók: „Centropa” utazási vállalat képviselése: „Agimex” ügynökségnél Cluj, Piața Unirii 3. Telefon: 2-29.

— **Megvalósulás előtt a cluji polgári repülőter.** Ma délelőtt királyi dekrétum érkezett a cluji városházára, amely a polgári repülőterrel foglalkozik. A dekrétum utasítást ad a város vezetőségének, hogy a katonai repülőter közvetlen közelében 120 hold területet sajátíthatnak ki a polgári repülőter céljaira, amely körülbelül négyezer négyzet méter. Ez még korántsem jelenti azt, hogy a közeljövőben már lesz is polgári repülőter, mert csak ezután indulnak meg a bonyolult kiszájtási eljárások. A városnak érintkezésbe kell lépnie a kiszájtandó terület tulajdonosaival. Előreláthatóan differenciákra számíthatnak az árak illetőleg, mert a tulajdonosok valószínűleg nem hajlandók annyit átadni a területet, amennyitért a város kémi fogja. Tavasz óta készülnek a polgári repülőter helyének kijelölésére, amely annál nagyobb nehézséget okozott, mert a hadügyminisztérium ekkor nem akarta engedélyezni, hogy a katonai repülőter mellett létesüljön a polgári repülőter. Ha a kiszájtás megtörténik, akkor tekintettel a nemzetközi repülőjárata, vám- és utlevélvizsgáló hivatal létesítenek a repülőteren, hogy ezzel is elősegítsék a forgalom akadálytalan lebonyolítását.

Az év legnagyobb sikere

MICHAEL SOLOCHOW:
A Csendes Don - Trilógia

I. kötet: A csendes Don 314 oldal
II. kötet: Viharos napok 320 oldal
III. kötet: Kozákok lázadása 292 old.
Most már kapható a teljes mű!!!
Az első nagy és elfogulatlan regény Oroszország átalakulásáról.
EPOCHÁ.

TSNÉ

terme STI, ayette mögött

SUSORA:
URNEJA:
a): Trubadur.
a): Faust.
oara): Traviata.
misoara) este:
a): Trubadur.
Cigánybáró.
Bohémélet.

SORAI:
ilmet, amiről az fog: Az éjjeli sterdetektív leg-Fősz.: Warner abb Fox világ-6, 7, 9 órakor.

SUSORA:
Dr March négy ni dráma. Fősz.: cs Pál és Joan sz.: Jose Moica.

ESÉK

lej, vastagabb ömardetér 20 lej, k kedvezmény. Jendő. Jelgés, ha portobédyeg

csinos ötödéves anyagi okokból almat. Feleségül lehetővé tenné. El évre összesen mindkettőnknek. Közvetítő iroda 116.

zsidó urcsalád-és” jelgéra.

(nő) teljes el-utorozott szobá-rele Ferdinand 3.

Bundák készit-állalom. Callero-ek szerint készit-ilon Regela Fer-emeleten.

lej készpénzzel leg betársulást.

jóifőző zsidón-Guttman Her-az emeleten.

rius ételek a att álkó „Flóra” tók. Rendkívül os ebéd 20 lej, os 7. (Kereskedő-)

be! Szörmebun-akabátok szörme-vállalja Veress, orga 2.
an berendezve, anu 9. (v. Györ-
számu házban, szobás parkettes.

